

repertoár malé scény

ROČNÍK 5

1967

ČÍSLO 2

sm

VYSTAVUJE HEREC OLDŘICH MUSIL

MILUJ SVÉHO VRAHA!

Efrajim Kišon

V biografiích se nám nejvíce zamlouvá výchovná hodnota filmů, protože vždycky je tam zločinec chycen a vydán spravedlivému trestu — zločin se tedy nikdy nevyplácí. I průměrný divák, ať už chce nebo nechce, musí si nad tímto faktem uvědomit, že nemá smysl krást, loupit nebo vraždit. Dlouhé rameno spravedlnosti ho nakonec vždycky dostihne.

My intelektuálové ovšem dáváme přednost prvotřídním filmům, v nichž převládá herecké umění a bystré dialogy. Ale tu a tam i my pocítíme určitou potřebu vypřáhnout a oddechnout si a pak se tedy jdeme podívat na detektivku nebo něco podobného. To se onehdy stalo i mně, když jsem šel kolem kina a spatřil tuto reklamu:

ĐÁBELSKÝ MASAKR!
POUZE PRO DOSPĚLÉ!
EASTMAN-COLOR!

Kdykoliv vidím napsáno Eastman-Color, je po mně veta. Koupil jsem si tedy lístek a vstoupil.

Dílo začalo velice tajuplně. Jakási chlupatá ruka se přibližovala k hrdlu nějaké ženy, obemkla je, zazněl dušený výkřik, brýle té dámy spadly na zem, nemotorné boty je rozšlápaly, vlastně rozdupaly, a to zbytečně, jak se domnívám, neboť jestliže už vrah svou oběť připraví o život, proč ji ještě musí připravovat o brýle? Nyní se ty neohrabané boty vzdalují, dveře se otvírají a v nich se zjevuje postava.

Prolínáčka.

Jsmo na policejním ředitelství. Inspektor Roby, tvrdý šéf kriminálního oddělení, i když mu nechybí dávka lidského tepla, právě hovoří ke svým podřízeným: „To už je letos v Paříži stodevatenáctá vražda. A zavražděnými jsou vždycky majitelé domů. Já se z toho zblázním. Gérarde, co vy na to?“

„Šéfe,“ praví Gérard, mladý a pohledný policejní úředník v civilu, současně pak i vlastník slušného jmění, „vrahem snad ani není člověk, alebrž sám ďábel.“

Strích.

Temná noc. Temná postranní ulička. Tu a tam přecházejí ženské postavy v přílehavých šatech. Takovým končinám je lépe se vyhnout, tady se člověk může zaplést do všelijakých afér.

Kamera najíždí pomalu k pátému poschodí osamělého činžáku a pokračuje dále oknem do bytu, kde sedí slečna, která v soutěži o královnu krásy Miss Côte d'Azur získala druhou cenu. Sedí tam a chvěje se chladem, neboť je oblečena jen velice lehoučce, a chvěje se i proto, že na ní řve podsaditý obrýlený muž: „Buďte hned ráno okamžitě zaplácí, nebo vás vyhodím!“

Není pochyb: toto jest majitel domu.

A věci se začínají vyjasňovat — zřejmě půjde o stodvacátou vraždu.

„Pane Boulangere,“ zapřísahá ho teteřlící se Miss Côte d'Azur II, „posečkejte ještě alespoň do zítřejšího poledne . . . Otec je nemocen . . . nastýdl, jakás hořečka ho sužuje . . .“

Boulanger náhle objevuje půvaby mladé dámy. V jeho očích se nedvojsmyslně zableskne. Přistupuje blíže, jeho krok je slízký, nesmlouvavě podlézavý. „Haha-ha,“ zasměje se, a pro jistotu ještě jednou: „Hehehe. Když ke mně budete milá, Valérie, snad by se pak dalo něco dělat . . .“

Nastává delikátní situace. Pan domácí začíná Valérii svlékat. (Nezapomeňme ovšem, že toho už od začátku mnoho na sobě neměla.) Slečna se mu pokouší vymknout a uniknout. Muži v publiku začínají v bezmocném vzteku pěstí. Valérie, jak řečeno, couvá, couvá, ale dále už couvat nemůže, zeď jí v tom brání.

Znásilnění, to už je jasné, bude otázkou několika málo vteřin . . .

Ale tu, právě v tomto okamžiku, kdosi rozrazí okno a do pokoje vskočí muž v černém pršiplášti. Muž? Kolos je to! Vousatý obr! V jeho očích se mísí nevýslovné utrpení s rozhořčenou rozhodností.

Boulangera přešla veškerá chuť na milostné dobrodružství, dostal se do velice nepříjemné situace o to víc, že je ženatý. Leč neztrácí odvahu a ptá se vetřelce: „Kdo jste? Co zde pohledáváte?“

Obr odpovídá šeptem a přesto s děsivou zřetelností: „Jsem vaším vrahem, Boulangere!“

„Kletě, to se mi vůbec nezamlouvá,“

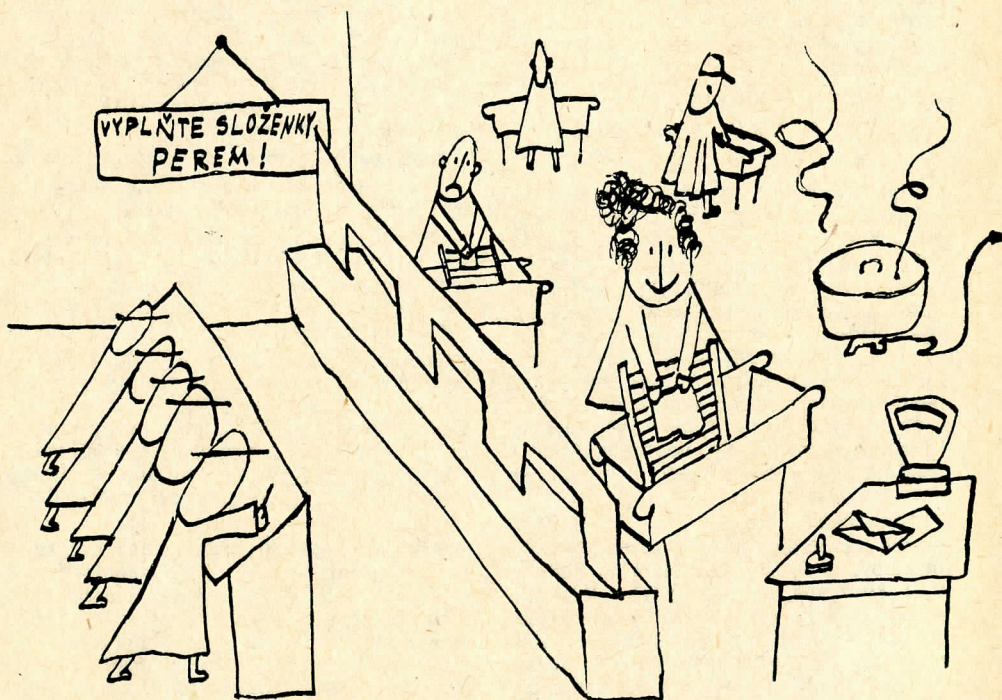
odtuší Boulanger, „co jsem vám učinil?“

„Vy nic, Boulangere,“ zní odpověď šeptavého obra, „udělali to za vás jiní.“

Prolnutí do minulosti.

Do dávné minulosti. Chudá rodina je vyhazována na ulici. Otcova hrud se zvedá v němém zoufalství, matka štká, což se sálem dojemně rozléhá, v koutě stojí u kočárku dítě. Náhle se toto dítě, silně stavěný chlapec, vrhá na ukrutného domácího, jemuž posléze spadnou na zem brýle. Vyvinuté dítě je rozdupe.

Z toho všeho ovšem Boulanger nic nevidí, protože je postavou na plátně a nesedí tedy v hledišti. Nemá proto tušení, z jakých hluboce psychologických důvodů obepínají nyní obrovsky prsty jeho hrdlo a proměňují ho v Boulangera byv-

šího, v Boulangeru na věčnosti. I jeho brýle padají k zemi. A již jsou rozdupány: Křáp! Bravo, chrabrý obře! Všichni jsme na straně vraha, nikoliv na straně upírově. Nejráději bychom vousatému obrovi poklepali uznale na rameno: „Dobrá práce, Gustíku, starý brachu!“ Avšak . . .

Avšak: co je s Valérií?

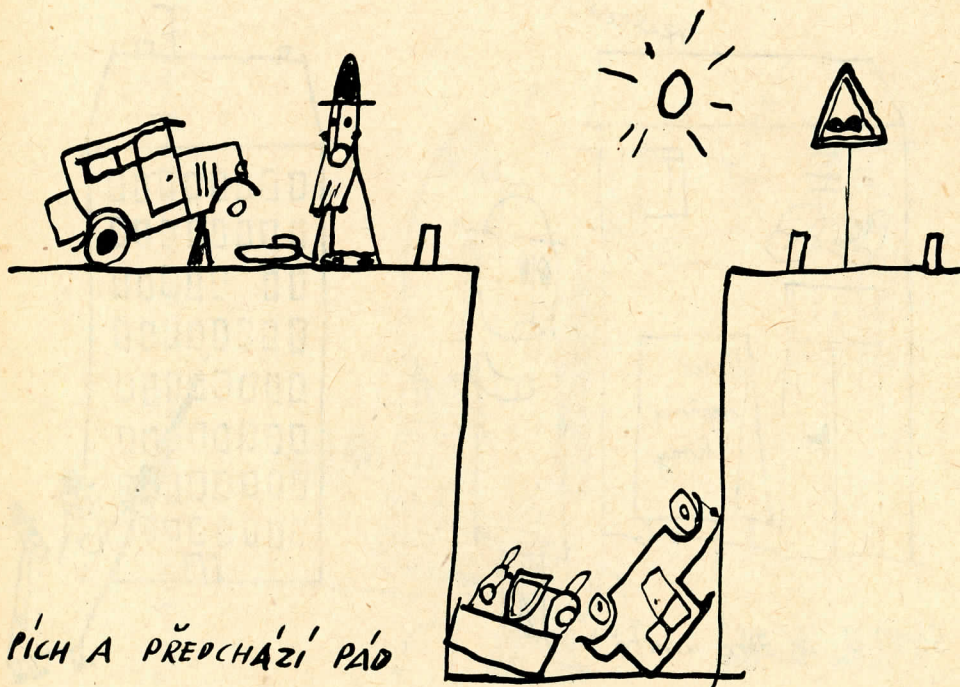
Z Valérie se nyní vyklube hloupá husička. Znáte přece ten typ. Místo aby svému zachránci poděkovala, prchá z místnosti a pádí po schodišti k nastydlému otci, přičemž vyrazí hysterický křik. Těžce supějící kolos v patách za ní. Co od ní chce? Náš smysl pro spravedlnost zneklidní. Při všem uznání za jeho počínání vůči upíru domácímu —

vždyť to děvče ani nemá brýle! Nemá tedy proč se s ní zahazovat, ani po čem dupat!

Valérie dosahuje pokoje svého chorého otce a proklouzne dveřmi, jež okamžitě zevnitř uzamkne. „Viděla jsem ho,“ sotva dýchá, „toho vraha . . . to monstrum . . . Boulanger . . . mrtev . . . konečně . . . přišerné . . . telefon . . . policii.“

Tož takové jsou ženy. Ještě před malou chvílí ji ten muž ochránil před nejhorším — a nyní ho sama vydává oku zákona za mrzkou odměnu.

Ve velkém detailu se objevuje otcův kostnatý prst, jak vytáčí na telefonním přístroji číslo. Zrazený vrah lomcuje zvenčí dveřmi. Naštěstí slyší každé slovo, jež uvnitř padne. Pospěš si, kama-

ráde, jinak je s tebou navždy ámen...

„Haló,“ sípá neduživý otec do telefonu, „policie? Rychle přijďte! Vrah! Moje dcera spatřila vraha . . .“

Na velitelství napjatě poslouchá inspektor Roby. Otec pokračuje v přímé reportáži: „Haló, haló, právě je za dveřmi, cloumá jimi. Neztrácejte čas. Bůh nás ochraňuj. Konec hlášení . . .“

Podlý denunciant pokládá sluchátko. Inspektor Roby přivolává Gérarda. Přeplněné policejní auto sviští s ječícími sirénami po ulicích k místu činu.

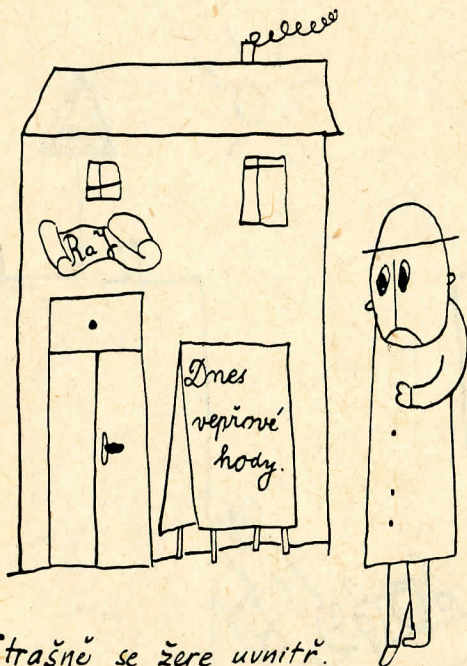
Třicet šest policistů a čtyři detektivové proti jednomu jedinému vrahovi — je to fair? Proč nebojují muž proti muži?

V bezohledném tempu burácí policejní vůz úzkými uličkami. Náhle . . .

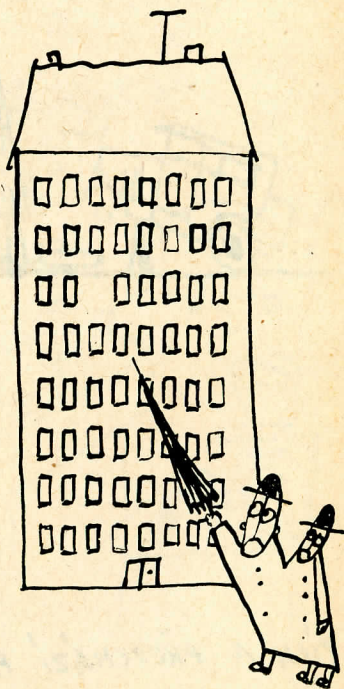
Bum!! Dveře konečně povolily. Pomalu, výhrůžnými kroky se obr blíží k Valérii. Zřejmě hodlá tu trapnou záležitost ukončit. To lze pochopit. My všichni tady jsme spořádaní občané, dbalí zákonů, ale za podobných okolností bychom asi jednali stejně.

Otec, který se tak nesympaticky uvedl, pokouší se nyní intervenovat v dceřin prospěch. Patrně mu zcela ušlo, že ho Boulanger chtěl ještě před chvílí vyhnat na ulici. Nesmyslná nenávist vůči vouzatému obroví kalí jeho zrak i mysl.

Obr pozvedá židli a nechává ji dopadnout na temeno zrádcovo. Správně. Zasloužený, vhodný konec. A nyní zpět k Miss Côte d'Azur II. Kdepak vězí? Á, tamhle v koutě.

Strašně se žere uvnitř.

Obrova tlapa se přibližuje k jeřmu hrdlu . . . dvacet centimetrů . . . osm . . . šest . . . samé sudé . . . čtyři . . . dva . . .

Pokusme se o letmý souhrn. Na jedné straně je děvče nevinné, neboť policii neinformovala ona, nýbrž její zesnulý otec. Avšak na straně druhé: co má tedy Gustík ve svém spravedlivém hněvu činit? Když se policie blíží každou vteřinou? Co byste na jeho místě učinili vy? Správně! Dcera tedy musí zemřít. Tak to vyžaduje rovnováha spravedlnosti. Takový je život.

Ještě jeden centimetr . . .

Náhle zář světlometů, houkání sirén, hvízdání píšťalek: policie obklopila dům. Tisíce policistů se hemží vůkol. Smělým skokem vrhne se obr k oknu a vyhoupne

se na střechu v okamžiku, kdy lepy Gérard vniká do pokoje. Valérie, ta hysterická husa, mu klesá do náruče. Inspektor Roby odjíždí revolver a hotoví se ztéci střechu. Následuje ho veškerá policejní síla Francie, vyzbrojená kulomety a lehkým polním dělostřelectvem. Dole zahybají za roh první tanky.

Jestliže jsme dosud ještě váhali, jsou nyní naše sympatie zcela jednoznačně na straně Gustíka. Rychlý pohled na náramkové hodinky: do konce představení zbývá ještě třicet minut. Výborně. Protože je známo, že spravedlnost vítězí vždycky až v posledních minutách.

Gustík se namáhavě pohybuje na střeše po taškách, zatímco Roby a jeho legie uzavírají obklíčení a již rozmisťují

Pane kolego, nevylučuji, že pacient má cukrovku.

Čeľem k masám.

plamenomety. Co mají tito bídní byrokraté proti chudáku Gustíkovi? Ovšem, vraždil, to nikdo nepopírá. Ale proč? Přece proto, že Boulangerův dědeček vyhodil jeho rodiče na dlažbu. To je pochopitelný, každému lidsky citlivému srdci srozumitelný důvod. Kdo našemu Gustíkovi zkriví jen vlásek na hlavě, ten ať si dá pozor!

Mezitím Gérard, vykutálený zhýralec, má už Valérii ve svých osidlech. Proutník jeden! Nemá nic lepšího na práci než popouštět uzdu svým chťičům, zatímco vůkol se to jen hemží útočnými oddíly, speciálními skupinami pro boj v džungli a žabími muži.

Avšak, hoho!, ještě není všech dnů konec, ještě nechvalte dne před večerí, vy zlí zbrojnošové! Neboť v okně se zjevují obrysy dobře známé postavy. Gustík je opět tady. Sláva! Setřásl celou mezinárodní policii a vrátil se, aby si vyrovnal účty se zrádnou náhražkou královny krásy. Gérard uskakuje, jeho ruka sjíždí k pouzdru s revolverem, ale tu se již na něj Gustík vrhá. Boj dvou Gé začíná. Jsou dovoleny všechny hmaty. Jen mu ukaž, zač je toho loket, Gustíku! Jenom žádný slitování! Bojuješ přece za spravedlivou věc.

Tak. To bychom měli. Gérard plachtí vzduchem a vyletí oknem. Adieu, kamarádíčku. Pozdravuj kolegy tam dole.

A teď ještě dáme rychle do pořádku tu věc s Valérií, aby si Gustík už mohl trochu oddychnout. Blížíme se — tedy Gustík se blíží — k děvčeti. Sedm centimetrů, pět, teď zase samé liché, tři, jeden centimetr . . . V našem podvědomí klíčí nepřijemný pocit, že do toho zase něco vlezle.

Ovšem. V čele senegalské jízdní brigády se do pokoje vřítí inspektor Roby. Chuděra Gustík si neodpočine. Levhartím skokem se vrhne do chodby, prolomí dveře sousedního bytu, kde se mu postaví do cesty dva staří vyděšení manželé, staroch ho chce chytit za šos kabátu, morcethadry, nech toho, dědoušku, do toho se nepleť! A vtom řach ho! Už letí Gustíkova tlapa na patriarchovu hlavu. To má z toho. Další překážka odstraněna. Dělej Gustíku, dělej, ať něco uhraješ. Krvaví psi jsou ti v patách.

Roby, ten bezohledný kariérista, mrští

do pokoje bombu se slzným plynem. V hledišti zazní výkřik ze stovek ženských hrdel. Gustík trpí. Nevýslovně trpí. Od začátku filmu se už spadl nejméně o pět kil.

Pohled na hodinky: ještě deset minut. Ted se ukáže, že zločinnost se nevyplácí. Ovšem, vzato přísně formálně a dogmaticky. Gustík vrahem, to všichni víme. Ale přesto: posuzováno čistě lidsky, je to charakter, přímo ze zlata. Kromě toho ho okolnosti vehnaly do zoufalé situace. Toho starocha prve mohl sice nechat napokoji, ale každý pochopí, že už byl kapánek nervózní. Není divu. Jen se drž, Gustíku. Už je jisté, že budeš obětován na oltář spravedlnosti, ale braň se dokud můžeš. Vyraž okno, pročistí se vzduch . . .

Potměšilý Roby střílí skrze dveře a Gustík jednu kulku chytí. Nad nehybným tělem giganta tančí Roby opojný vítězný tanec, sklání se k poraženému . . .

Hurráááá! Publikum jásá. Gustík toho špinavého červa chytí a přimáčkne ke zdi. Je prostě fantastický. Rozený taktik. Smrtelné zranění byl jen trik.

Již vyskočil, již se protahuje oknem . . .

Snad teď budeme svědky neslýchaného, historického obratu. Snad se poprvé v dějinách kinematografie přihodí, že zločinec zůstane nepotrestán, snad se i stane zázrak a ukáže se, že to vůbec není opravdový vrah, tím bude třeba Boulanger, kdož ví, nebo otčím Valérie . . .

Ra-ta-ta-ta. Pif-paf-puf. Pof. Pyf! Pef!

Ovšem. K tomu muselo dojít. Salva ze strojních pušek ho sklátila. Velkolepé. Skutečně velkolepý úspěch. Armáda velkého národa přemohla neozbrojeného muže. Gustík leží v okapu. V dálce vytrubuje vojsko signály.

FIN.

V sále se rozsvítilo, bylo vidět několik stovek hluboce zklamaných obličejů.

Osvěžení při kriminálním filmu? Vzrušení? Napětí? Není nic nudnějšího — když stále triumfuje spravedlnost.

Přel. Jiří Janovský

evergreeny a jejich slavní zpěváci

AIN'T MISBEHAVIN'

Zpěvák, jehož jsme tentokrát vybrali pro naši malou přehlídku evergreenů, nepotřebuje jistě představovat. Armstrongovy koncerty v Praze jsou jistě ještě v dobré paměti a jeho životopis — který jako by ve zkratce sledoval celou historii jazzové hudby z New Orleansu (kde se Armstrong narodil roku 1900) přes Chicago do celého světa — bylo by snad také zbytečné opakovat. Armstrongův chraptivý zpěv je stejně nenapodobitelný jako jeho křišťálově jasná hra na trubku. Je těžko říci, v které z obou úloh jej máme raději. Jeho hlasivky i nátrubek jeho trubky jako by hrozily každým okamžikem puknout pod tlakem oně vřelých záplavy překypující šťastné hudby, již Armstrong tak marnotratně rozdává svým posluchačům dobrou náladu, k níž přidává vždy ještě dobromyslné zakoulení očima nebo široký úsměv oslnivě bílých zubů. I když se milovníci jazzu dnes rozdělili do mnoha tříd a kast, vyznávajících různé stylové směry a navzájem na sebe nevražících, přece se vždy všichni s láskou zaposlouchají, když zazní hlas „starého pána“. Armstrong je typem tak čistého,

prostého, bezprostředního muzikanta, že jeho hudba je srozumitelná rázem každému.

Proč jsme zvolili píseň „Ain't Misbehavin'“ jako typickou pro Louise Armstronga? Stejně dobře jsme mohli zvolit desítky jiných písní, které se v Armstrongově podání staly nezapomenutelnými. Snad pro mnohé bude mít tato píseň nostalgické kouzlo dávných let, kdy ji slýchali Armstronga zpívat na černé desce Brunswick z „álečných let. Některým se snad bude zdát méně typická než Armstrongovy novější „šláгры“ jako „Blueberry Hill“, „Mackie the Knife“ nebo „Hello, Dolly“. Je to však píseň, která by si zasloužila stát se evergreenem i bez Armstronga. Připomíná nám, že v jejím autoru svět jazzu ztratil jiného muzikanta, jehož naturel byl velmi blízký Armstrongovu a který mohl ještě dlouho rozdávat stejně radostnou hudbu jako Louis. Tímto autorem byl černošský pianista Thomas „Fats“ Waller (narodil se v New Yorku v roce 1904, zemřel náhle v roce 1943). Také autor textu byl černoš (dnes již zesnulý Andy Razaf).

LOUIS ARMSTRONG

Waller byl jedním z „obourukých“ pianistů, jejichž oslňující klavírní technika a dynamičnost hry byly vyvrcholením dnes již vymírajícího „stride“ stylu. Waller dovedl prozpěvovat stejně neodolatelně jako Louis (ovšem bez jeho chraptivého timbru) a byl také průkopníkem jazzové hry na varhany. „Ain't Misbehavin'“ představuje písničku ve stylu swingové éry počátku třicátých let,

ovšem nadprůměrně zdařilou. Jazzoví improvizátoři dodnes rádi používají jejího akordického sledu a i text zůstává dosud prostý a účinný. Pro ty, kterým některé nespisovné výrazy a vazby v angličtině dělají obtíže, připomínáme, že „ain't“ je spřežka, vzniklá z třetí osoby množného čísla slovesa „býti“ v záporu, tedy „(they) are not“ resp. „arn't“. V lidové mluvě se tento nesprávný tvar pře-

naši i do ostatních osob, tedy i do první („I ain't“ místo „I am not“). To „mis-behave“ znamená „chovati se nepatřičně, zlobit, klamat“ atd. Zpěvák tedy ujišťuje v textu svou vyvolenou, že „nedělá žádné nepravosti“, „sedi pěkně večer doma u rádia“ a svou lásku si „schovává pouze pro ni“. Tato písnička by si zasloužila pěkný český text a i když sty-

lově zapadne nejspíše do repertoáru dixielandových skupin orientovaných na chicagskou éru a třicátá léta, mohla by se jistě líbit i dnes. Je ovšem těžko si ji představit lépe zazpívánu, než jak to kdysi udělal Louis Armstrong.

MIROSLAV HEŘMANSKÝ

AIN'T MISBEHAVIN'

Hudba: Thomas Waller a Harry Brooks /

Text: Andy Razaf

E^b $A^b6(Fmi7)$ B^b9 E^b $G7\#5$ A^b A^bmi
 No one to talk with, all by myself, no one to walk with, but I'm happy on the shelf,
 E^b G^b7 B^b7 E^b $F7$ B^b7
 aint mis-behavin' I'm savin' my love for you.
 E^b A^b6 B^b9 E^b $G7\#5$ A^b A^bmi
 I know for certain' the one I love, I'm thru with flirtin', it's just you I'm thinkin' of,
 E^b G^b7 B^b7 E^b A^b E^b7 $G7$
 aint mis-behavin', I'm savin' my love for you.
 Cmi A^b7 $F7$ $C7$ B^b F B^b7
 Like Jack Horner, in the corner, don't go nowhere, what do I care your kisses
 F $F7$ B^b7 $C7$ $F7$ B^b7 E^b
 are worth waitin' for, believe me! I don't stay out late,
 A^b6 B^b9 E^b $G7\#5$ A^b A^bmi
 don't care to go, I'm home about eight, just me and my ra-di-o,
 E^b G^b9 B^b7 E^b
 aint mis-behavin', I'm sa-vin' my love for you.

VERŠE PSANÉ NA VODU

LIDÉ O NÁS POVÍDAJÍ...

Lidé o nás povídají —
já a vy
máme se rádi potají:
nevím, jak vy — mně je však smutno,
pravdu že nemají.

ČÍNA VE SNU

Ve snu i Čína
blízko tak být se zdá:
marná jen láska
i ve snu
je vzdálená.

NA TEBE NIKDY NEZAPOMENU...

Na tebe nikdy nezapomenu,
věř, nikdy ne:
ani až v hrůze popatřím, kterak
zapálí blesku žahadlo siné
pole rýžové.

TAJNÁ LÁSKA

Tajně a skrytě
ty mě máš ráda,
já tebe rád:
až jeden z nás zemře, pod jakou záminkou
obleče druhý smuteční šat?

ODPOVĚĎ AUTORU TAJNÉ LÁSKY

Až zvlhne rukáv tvůj
slzami touhy,
za mrtvým druhem chtít budeš lkát:
za noci, když tě nespátří nikdo,
za noci oblec smuteční šat!

DOUTNAJÍCÍ FUDŽI

Kdykoli myslím,
že tě dnes spatřím,
a i když ne —
srdce mé zahoří jak vrchol Fudži:
doutná a nezhasne.

MARNÉ ČEKÁNÍ

Řekla mi:
přijdu — hned jak budu moci.
A pro ten slib
tak dobře dnes vím,
jak předlouhé srpen mívává noci.

PSÁT NA VODU

Marno je na vodu plynoucí psát,
písmena začnou tancovat:
marnější ještě na duši psát
muže, jenž nechce tě
milovat.

BEZVÝZNAMNÝ MILENEC

Měla jsi milenců,
kolik má děr košíček na květiny:
je to tak divné, že na mne zapomeš?
Vždyť nejsem nic —
a přijde zas jiný.

NESKRYJI LÁSKU SVOU...

Má láska —
jak kachnička
v mělkém rybníce:
čím líp se skrývá,
tím spíš vidí se.

SPÁT SÁM

Lehký a měkký sníh zavál
celičkou zahradu,
noc chladí:
těžko se spí, když člověk je sám —
podušku nikdo mu nepohladí.

BEZ LÁSKY

Rybářův ohni,
jsem jak tvůj stín —
opuštěn, v noci a sám:
to proto, že doutnám tak bez plamene.
A dodoutnám.

LÁSKA

Jsi jako blesk,
když rozrazí mračnou oblohu:
vidím tě — trnu,
teskním,
když vidět tě nemohu.

*Starojaponská pětiverší přeložila
Vlasta Hilská,
přebásnil Bohumil Mathesius*

Stenotypistē

MURRAY
SCHISGAL

**OSOBY: SYLVIE PAYTONOVÁ
PAVEL CUNNINGHAM**

SCÉNA

Kancelář: vpředu uprostřed dva jednoduché kovové stoly s vysunutými deskami, na nich starší psací stroje. Na obou stolech se tyčí kupa registračních karet, na každém leží objemný telefonní seznam. Vzádu velké okno, dvě vysoké kovové registry zelené barvy, mezi nimi stůl, na něm telefon se spoustou seznamů, dále dveře na toaletu. Vpravo na stěně chladicí vody, dřevěný věšák, dveře ven. Po levé straně dveře do šéfovy kanceláře.

Oknem svítí slunce; během hry bude světla ubývat, až nakonec bude místnost téměř v úplné tmě.

Herci mají na sobě stále tytéž šaty, jen poněkud upravované podle toho, jak se postupně fyzicky mění. Tyto úpravy však musí být nenápadné a musí vždy nastat téměř nepozorovaně.

Sylvie Paytonová vstoupí zprava. Přichází pozdě do práce. Hodí kabát na věšák, přeběhne celou místnost, dá svačinu do horní zásuvky v registratuře, sejme ochranný povlak z psacího stroje a začne překotně tukat, vrhaje úzkostlivé pohledy na dveře šéfovy kanceláře. Po chvíli zmírní tempo, tuká pomalu a tiše si brouká nějakou melodii. Vstane, vytáhne z kabelky hřebec a zrcátko a přečísne si vlasy. Otevrou se venkovní dveře. Rychle všecko schová a aniž se otočí, aby se podívala, kdo vstoupil, začne opět o překot tukat.

Pavel Cunningham pomalu vstupuje a přendává z ruky do ruky sáček se svačinou. Oběma je něco přes dvacet.

PAVEL: Dobrý den. Já jsem Cunningham. Pavel Cunningham. Mám tady pracovat. Pan... pan... teď si nevzpomenu, jak se jmenuje. Nežlobte se. Já zrovna nastupuju... jsem trošku rozčillený. Ale byl to určitě šéf, co mě přijímal, opravdu, aspoň to tvrdil.

SYLVIE: Já vím. On mi o tom říkal. *(Vstane a podá mu ruku)* Paytonová. Slečna Sylvie Paytonová. Těší mě. Odložte si laskavě kabát, pane Cunninghame, ukážu vám, co budete dělat.

PAVEL: Promiňte, že jdu pozdě, slečno Paytonová. Nějak jsem si to splet a přejel jsem. Já jsem jinak dočvilný, uvidíte.

SYLVIE: Dobrá, to nevadí, pane Cunninghame. Hlavně, aby to nebylo často. On je na to přisný. A já... teď tady budu za to zodpovídat. On mě totiž pověřil vedením tohoto oddělení... samozřejmě dneska mu ještě nic nepovím.

PAVEL: Děkuju vám mockrát.

SYLVIE: Neří začl Ne abyste si myslel, že jsem o to stála, aby mě tady uďelal vedoucí. Já nerada někomu poroučím, na to já nemá povahu. Dejte mi tu svačinu,

pane Cunninghame. Dám jí do registratury. Já si jí tam taky dávám.

PAVEL: Děkuju vám. To jsem měl štěstí, že jsem dostal tohle místol Já totiž chodím do večerní školy a to vás hned tak všude nevemou.

SYLVIE: Chcete se vypracovat! Jste ctižádostivý, že? Copak studujete?

PAVEL *(pyšně)*: Práva. Ještě tři roky a jsem hotov. Už aby to bylo! To si pak oddechnu!

SYLVIE: Musí to být namáhavé, že, zaměstnání a škola...

PAVEL: Ze začátku hrozně. Ale stojí to za to. Až to dodělám, tak budu rád, že jsem to dokázal sám, vlastním přičiněním a za svoje vlastní peníze. Tím se dneska nemůžu hned tak někdo pochubit.

SYLVIE: To máte pravdu.

PAVEL: No. A teď si představte, že mám strýčka. Je to známý advokát. Francis T. Cunningham. Nic vám to neřeká? Tak se zeptejte lidí, kteří mají co dělat s paragrafy. Stačilo by zvednout sluchátko a vytočit jeho číslo. Dal by mi co bych chtěl. Jenže já to neudělám. Mně takového něco neseď. Buď sám, nebo nic!

SYLVIE *(sejme obal z Pavlova psacího stroje a otevře před ním telefonní seznam)*: To je správně!... Já chodila jednou s jedním mládenkem — jen tak, nebylo to nic vážného, ačkoli... no to sem teď nepatří. Zkrátka studoval medicínu a tatínek ho vydržoval. Nemusel si vydělat ani krejcar. A myslíte, že dostudoval? Jednoho krásného dne se mu tatínek znova oženil a přestal ho podporovat. A synáček byl na hromadě. Co byste tomu řek?

PAVEL: Kdepak, hlavní věc je charakter.

SYLVIE: Tak, tak! Ale musíme už začít něco dělat, nebo nám vynadá. Pracujeme teď na takové velké reklamní akci, je to moc důležité. Kvůli tomu vás nejspíš přijal. Tak se podívejte... Na tyhle karty budete psát jména a adresy lidí, které bychom měli získat pro naše zboží. Vidíte, na druhé straně je reklama. Vemte si hezký telefonní seznam, tak... Budete ho jednoduše opisovat. Ale dejte pozor, ať nikoho nevynecháte! Ukazujte si něčím a berte hezky jednoho po druhém. On má oči jako ostříž a dovede být sprostý, když na to přijde. Já začala od A, tak vy začnete od...

PAVEL: Bě.

SYLVIE: Správně. Tak aspoň nikoho nevynecháme.

PAVEL: No... to není tak těžké, že?

SYLVIE: Ne. Za chvilku to budete dělat docela mechanicky.

(Oba sedí a tukají)

PAVEL: A já! První karta a už jsem se spletl! Nějak jsem z toho vyšel. Já totiž už dlouho nepsal na stroji. *(Chce hodit kartu do koše)*

SYLVIE: Kdepak, tam to neházejte! Ten by

vyváděl, kdyby na to přišel! Pište pomalu ze začátku. Hezky se opřete, tak! Na tom moc záleží, jak u toho člověk sedí! A tu-kejte hezky stejnoměrně.

PAVEL: Takhle?

SYLVIE: Kdepak, tak ne, co vás napadál! Nehýbat hlavou, a nedívat se na prsty! Koukejte na to, co píšete!

PAVEL (*sedí strnule, namáhavě*): Jste moc hodná, že mi tak pomáháte!

SYLVIE: To nestojí za řeč, pane Cunninghame!

PAVEL: Říkejte mi Pavle!

SYLVIE (*se na něj upřeně podívá, vřele*): Pavle!

(*Bzučák*)

Už mě volá. (*Rychle se upravuje*) Takhle brzol! To tu ještě nebylo! Co asi chce? Pište dál, Pavle! Kdyby neslyšel tukat, tak by teprv vyváděl. Asi chce vědět, proč jsme začali tak pozdě. Nebojte se, já to vezmu na sebe.

PAVEL (*ji chytí za paži*): Děkuju vám, Sylvie! Za všechno!

SYLVIE: To nestojí za řeč... Pavle.

(*Pavel ji pozoruje, jak se ostentativně pohupuje v bocích a pak odchází do šéjovy kanceláře. Pak začne tukat, spleje se, zmuchlá kartu, chce ji hodit do koše, ale vzpomíná se a strčí ji do kapsy. Opět začne tukat a opět se zmýlí, provinile se podívá ke dveřím šéjovy kanceláře a opět strčí kartu do kapsy. Po chvíli si začne pohrůzovat.*)

(*Sylvie zlostně vstoupí*) Hulvát jeden! Co si myslí? Že jsem usmrkaná žába nebo co? To má člověk za to, když je slušný! Ať si najde někoho jiného na ruhle svinskou práci! Já s tím praštím! (*Balí si věci*)

PAVEL: Co se stalo?

SYLVIE: Byl na mě sprostý, protože jsem přišla o pět minut pozdě. Co byste tomu řekl?

PAVEL (*se směje*): Tak vy jste taky přišla pozdě?

SYLVIE: To není k smíchu, Pavle! Kdybyste udělal pro tenhle podnik tolik co já, tak byste mluvil jinak. Nechala jsem tady svoje nejlepší léta, dřela jsem jako kuň, a to mám za to! Kde mám rukavice?

PAVEL (*vstane a podá jí je*): Tady. Poslyšte... Sylvio... jste rozčilená! Měla byste si to rozmyslet... hezky v klidu.

SYLVIE: Já si nemám co rozmyslet. Až se vás bude ptát, kam jsem šla, tak řekněte, že nebudu pracovat pro firmu, kde mají takový poměr k zaměstnancům. Jen mu to řekněte! (*Zápasí s kabátem, Pavel jí pomůže*)

PAVEL: Teď se zrovna těžko hledá místo, poslyšte!

SYLVIE: Prosím vás! S mou praxí? Já měla nabídek, co jsem tady! Ale každé jsem odmítla, protože jsem se nedokázala vykašlat na tenhle podnik a na toho blázna! A to mám za to!

PAVEL: Já bych mu to zrovna neudělal k vůli!

SYLVIE: Jak to, k vůli?

PAVEL: Prosím vás! Přece je jasné, že chce, abyste šla. Ví dobře, že jste citlivé děvče... Když půjdete, tak uděláte přesně to, co chce.

SYLVIE: Tak vy si myslíte, že on schválně...

PAVEL: Proč by byl na vás tak sprostý?

(*Pauza. Potom Sylvie slétkne kabát a pověsí ho zpátky na věšák*)

SYLVIE: Máte pravdu! To bych byla blázen, abych mu dělala něco k vůli. Když odejdu, tak jedině, až já budu chtít! Jestli mě chce vyštát, tak to si počká!

PAVEL: No, to je řeč!

SYLVIE: Jen až mě bude zase potřebovat. Až příleze a začne škemrat, slečno Paytonová, prosím vás, pomůžete mi s tím, moc to spěchá! Pak mu teprve ukážu! Vysměju se mu do toho jeho pitomého ksichtu a prasknu dveřma!

PAVEL: Toho bych se teda rád dočkal. Je ženatý?

SYLVIE: Ten? Prosím vás! Kdo by si ho vzal! Vypadá jako opícel! (*Tukají, smějí se, jaký to dělá rámus, pak najednou přestanou*) To jsme tady měli jedno děvče, něco senzačního! Nakreslila ho, no, to jste měl vidět, jak vypadal! A pak mu to poslala. Anonymně, to se ví! Kdyby to věděli! (*Tukají, smějí se, náhle ustanou*)

PAVEL: To v místě, co jsem dělal naposled, nám šéfovala nějaká paní Jamesová. Měla čtrnáct dioptrií. Můžete si představit, jak na tom byla, když sundala brýle... No a my, jak to jen šlo a dostali jsme se k ní, tak jsme je ztopili. Pak jsme nej-míh dva nebo tři dny na nic nesáhli. Je-nom jsme seděli a bavili se.

SYLVIE: To já, když jsem vychodila školu, tak jsem šla do jedné pojišťovny. Tam byl vedoucí nějaký Williams. Měl takové ne-nechavé ruce. Chápete?

PAVEL: Ano.

SYLVIE: No a jednou mi ukazoval, jak mám vyplnit pojistku, a jako náhodou mi položil ruku na rameno. Já jsem se otočila, podívala jsem se na něj a plivla jsem mu rovnou do obličeje.

PAVEL: A letěla jste?

SYLVIE: Víte, že ne! Potom jsme spolu vycházeli docela dobře.

(*Tukají, náhle ustanou, otočí se k sobě*)

PAVEL: Co čtete? Něco zajímavého?

SYLVIE: Prima detektivku. „Vražda v Bombaji“.

PAVEL: To já radši něco dobrodružného, science-fiction, kosmonautika a tak.

(*Tukají, náhle ustanou, otočí se k sobě*)

M. Schisgal: A co láska? v pražském ND
(J. Petrovická a R. Lukavský)

SYLVIE: Já bych se vás ráda na něco zeptala.

PAVEL: No... prosím.

SYLVIE: Co byste dělal... kdyby vám někdo dával milión dolarů, když si necháte useknout nohu?

PAVEL: Kterou? Právou nebo levou?

SYLVIE: To je jedno.

PAVEL (pauza): Bral bych to.

SYLVIE: Já ne. Já bych si radši nechala nohu.

(*Ťukají; náhle ustanou. Oba se upřeně dívají do hlediště, Pavel se nahne kupředu, Sylvie se opře o opěradlo, má bezvýrazný obličej, ruce v klíně*)

PAVEL: Narodil jsem se v jedné chudé čtvrti v Brooklynu. Rodiče se ustavičně hádali. Měl jsem ubohé dětství. Neměl jsem bratra ani sestru, bydlel jsem s rodiči ve starém, chatrném domě, plném koček. Celé noci křičely a nařikaly dole v průjezdu. Nemohu pochopit, proč se moji rodiče brali. A že spolu žili takovou dobu, to už teprve nikdy nepochopím. Teď se rozešli. Jenže teď už na tom nezáleží. Neměli společného, co by se za nehet vešlo. Otec si nepřál nic, než aby mohl klidně kouřit lulku a poslouchat rádio. Matka zase chtěla chodit ven a bavit se. Byla hezká a uměla se oblékat. O mě se prali jako o hračku. Otec mě táhl za jednu ruku, matka za druhou. Když jsem promluvil s otcem, tak mi matka vyčítala, že jsem nevděčný, a naopak. Nemohl jsem se jednoho ani druhého dotknout, natož ho políbit, aby se do sebe nepustili. Když jsem chtěl něco říct, radši jsem si to nechal pro sebe. Vyrůstal jsem v ustavičné naději, že se stane nějaký zážrak. Vzpomínám si, jak jsem jednou odpoledne přišel ze školy domů. Bylo mi dvanáct nebo třináct. Přistihl jsem matku, jak sedí v pokoji s nějakým člověkem. Nic se nedělo. Seděli proti sobě a mluvili. Ale cítil jsem, že tu není něco v pořádku. Zdálo se mi, že najednou nemohu dýchat, vyběhl jsem ven z domu na ulici a zvracel jsem. Později jsem si přísahal, že se sám přičiním, aby se stal zážrak, abych nikdy nemusel zůstat tam, kde nechci být, abych nemusel dělat, co mě nebaví, abych mohl být takový, jaký jsem, a nemusel se proto bát. Když má člověk takové dětství jako já, tak má potom stále pocit, že musí něco dohnět: že se narodil o několik kroků zpět za ostatními.

(*Ťukají; náhle ustanou. Oba se upřeně dívají do hlediště, Sylvie se nahne kupředu, Pavel se opře o opěradlo atd.*)

SYLVIE: U nás doma jsme se nikdy nestarali o peníze. Otec pěkně vydělával, ovšem pokud byl naživu. Zemřel, když mi bylo sedmnáct. Dá se říct, že jeho manželství s matkou bylo šťastné. Jestli se vůbec kdy na sebe hněvali, tak my o tom nevěděly a to je pro děti důležité. Mám sestru Char-

lottu. Je starší než já a vdaná. Moc se o sebe nestaráme. Zato když 'sme byly děti! To byste nevěřili! Pokaždě, když jsme se hádaly, tak dali rodiče za pravdu jí; já byla vždycky vinna. Ona dostala, nač si vzpomněla, ať to bylo co chtělo! A já teprve to, co zbylo. Prostě k nevěře... Tatínek, než umřel, dlouho stonal. Měl takový krásný prsten s velkým kamenem. Onyx to byl. Často jsem si s ním hrávala, když jsem byla malá. Vždycky jsem zamhouřila jedno oko a dávala se skrz něj. Viděla jsem spoustu nádherných hvězdíček. Byly červené a modré... Tatínek mi pořád sliboval, že mi ten prsten dá. Říkával, ten už je jako tvůj. Byla jsem úplně jistá, že mi ho dá, než umře, ale pořád nic neřikal. Ani slovem se nezmínil. No a potom jsem ho najednou viděla. A víte kde? Setra ho měla na ruce. Dal jí ho. Ba ne, já nemyslím, že záleží na tom, jaké má člověk dětství, aby se správně postavil k životu. Nikdy jsem to otcí neodpustila. Sestře taky ne. A moje matka, prosím, která ví, jak musím těžce pracovat, abych nás obě uživila, klidně dál tvrdí, že já jsem ta špatná.

(*Ťukají; náhle ustanou, otočí se k sobě*)

PAVEL: Chodíte do kina?

SYLVIE: Málokdy.

PAVEL: Já taky málokdy.

SYLVIE: Díváte se rád na televizi?

PAVEL: Na to nemám čas. Já večer studuju. Chodím do večerní školy, jak jsem říkal. Pětkrát týdně. Zato žena u toho sedí ustavičně. Nedělá nic jiného.

SYLVIE (překvapeně): Vy jste ženatý?

PAVEL (*ťuká*): Ten stroj je nějak porouchaný. Dělá samé chyby. Takhle toho moc nenapišu. (*Chce zmuchlat kartu*)

SYLVIE (*vstane*): Ukažte! (*Prohlíží kartu, zlostně*) To se přece dá vymazat. Když udělám chybu, tak se nejdřív podívám, jestli se to nedá opravit. Ničť takhle materiál. Kam by podnik přišel!

PAVEL: Dobrá, dobrá. Já už to neudělám. Proto se nemusíte rozčilovat.

SYLVIE: Kdo se rozčiluje? Jsem tady za to zodpovědná. A nemám chuť brát věčně na sebe, co tady zničíte! Copak jsem kus hadru nebo co, aby po mně každý šlapal? Napřed on a teď vy.

PAVEL: Prosím vás, kdo vám co udělal?

SYLVIE: Vy dobře víte! To je nevděk, to mám za to, že se snažím každému vyhovět, že jsem takový dobrák. A přitom jsem pořád špatná. Ať se stane co chce, tak vždycky jenom já! Kdyby se člověk přetrh, tak je pořád špatnej! Ale už toho mám dost, pane Cunninghame, už toho mám po krk, od vás a od všech! Po krk! (*Uteče na toaletu*)

(*Pavel uhodí do stroje, jde k telefonu a vytáhí číslo*)

PAVEL (*hlastě*): Prosím pana Francise Cun-

J. Kemr a B. Bohdanová

ninghama. Tady Pavel Cunningham *(Tiše)* Dobrý den, strýčku. To jsem zas já, Pavel. Jak ... jak se daří? Dobře? To jsem rád. Mně? Och, taky dobře, děkuju! Štvu se pořád, to víš. Mám nové místo; ano, píšu na stroji, v kanceláři. Stačí to, aby člověk zrovna neumřel hladu. Haha! Strýčku ... nemohl bys mi, prosím tě, nějak pomoci? Je toho na mě moc. Zaměstnání a večerní studium, už to takhle dál nevydržím; hrozně mě to vyčerpává. Chápu, chápu. Já myslím, jestli bys mě nemohl zaměstnat u sebe v kanceláři, na pár hodin denně, víš, nebo třeba někdo z tvých známých, kdybys jim řekl ... No ano, já vím. Já to chápu. Ano, jistě ... Hm ... Že pozdra-

vuju ... *(Pavel se vrací k psacímu stroji)*
(Sylvie vstupuje, vyměňuje telefonní seznam. Zestárla. Je jí přes třicet)

SYLVIE: Nežlob se, Pavle, ujely mi nervy.

Už se to nestane.

PAVEL: Nemluv o tom. *(Tuká)*

SYLVIE: Že ti to ale jde, co?

PAVEL *(trpce)*: Hm. Aspoň tohle!

SYLVIE: Stalo se něco?

PAVEL: Ne. Ale ... říkám si, nač se vlastně tak štvu. Hnedle každý večer škola, soboty a neděle prosedím doma nad učením, už se ani nepamatuju, kdy jsem měl naposled nějakou slušnou dovolenou. A nač to všechno? Mláďi utíká. Než se člověk na-děje, má po něm, a co z něj měl?

SYLVIE (*od psacího stroje*): Jak můžeš takhle mluvit? Když budeš jednou, dejme tomu, advokát, tak si potom zase vžiješ! To se vždycky vyplatí, něco pro to obětovat.

PAVEL: Ále! Takhle uvažovat, to nikam nevede. To by podle tebe byli všichni advokáti šťastní lidé. Kdepak! Šťastí je v něčem jiném. To může člověk třeba dělat s lopatou a je přitom šťastný: Žít se musí umět! Já toho mám zkrátka dost! Člověk jako já musí umět využít, co se mu zrovna naskytne. Praktický musí být, to je to! A postavit se ke všemu jako chlap! (*Tuká do stroje*) Dostal jsem se náhodou k tomuhle. A musím z toho vytěžít, co se dá. Od téhle chvíle se plně soustředím na své zaměstnání. Ukázu mu, že to beru vážně. Třeba mi sám nabídne něco jiného, třeba mě povýší, třeba mi zvýší plat. Tak velký podnik jako tenhle vždycky potřebuje lidi, kteří se nebojí práce. Mám prosím doma dvě děti, musím už jednou na ně začít myslet.

SYLVIE (*strnule*): Ty máš děti?

PAVEL: Jo. Já už zkrátka nemůžu dál ztrácet čas. Tady mám jejich fotky, podívej. Bral jsem to vloni v létě. (*Ukáže ji fotografie, aniž ji vyjme z náprsní tašky*)

SYLVIE (*chladně*): Roztomilé, jak se jmenují?

PAVEL: Frank a Sally. Ale klukovi říkáme Smudla. Nemá to rád, když se mu říká Franku. To je, pane, povstalec! Mohou být přece docela rádi, že mají takového, jako jsem já. A viš, Sylvo, co udělám? Půjdu rovnou k němu a zeptám se ho, jestli mám nějakou naději na postup. Hned si to hezky zatepla vyjednám. Potřeboval bych zrovna víc peněz. Jsem zadlužen až po uši. Co bych to zapíral! Škoda, že tu nemáme odbory, to bychom ho aspoň mohli zmáčknot. Ale já to teď vezmu do ruky a něco dáme dohromady. (*Jde ke dveřím šéfovy kanceláře, otočí se*) Co myslíš, jak mám na něj jít?

SYLVIE: Já vážně nevím, Pavle. To přijde na to, jakou má zrovna náladu. Hlavně dávej pozor, jestli má na nose brýle! Když ne, tak radši od něj dál!

PAVEL: Aha. Tak brýle musí mít na nose. Jdu na to. Neřekneš mi zlom vaz?

SYLVIE: Já ti budu držet palce.

(*Když Pavel odejde, přistoupí k telefonu a vytáhne číslo*) To jsi ty, mami? Tady Sylva. Ne. Nic se neděje. Už přinesli tu lampu? Hlavně se podívej, jestli není poškozená. Budeš muset potvrdit přjem a jak to jednou podepíšeš, tak už se nedá nic dělat. Dobře si ji prohlédni. Podepíš to, jen když bude opravdu v naprostém pořádku. Jak na ní najdeš sebemenší chybu, tak ji neber. At si ji zase odnese. Slyšíš? No doufejme... Nevolal někdo? Copak říkám, že má někdo volat? Poslouchej pořádně, co

říká! Ptala jsem se jenom, jestli náhodou někdo nevolal... To nic. To není nic důležitějšího. Co Charlotta? Volala? Jak se jí vede? (*Pavel vstoupí. Je mu přes třicet. Sylvie pokračuje v hovoru a předstírá, že mluví s přítelem*) Tak neblázní! Já vážně nemůžu. Tuhle sobotu to nejde, něco mám. Opravdu! (*Směje se*) Ale ne! No v neděli by to možná šlo. Zavolej mě ještě domů. Dobrá! Pá!

PAVEL (*u psacího stroje*): Dobré je to. Přý o tom bude uvažovat. Říkal, že budou možná potřebovat někoho do prodeje. Jsem první na řadě.

SYLVIE: Tak vidal A co plat?

PAVEL: Musím prý ještě chvíli počkat. Ale dostanu víc. Bylo vidět, že jsem na něj udělal dojem. Zvlášť když jsem mu řekl, že se trochu vyznám v právech. Ten, panečku, mrkal, tos měla vidět! Je to jenom otázka času. Jak se jednou rozjede, tak mě hned tak něco nezastaví! Na to se spolehní!

SYLVIE: Věřím! Člověk s takovou ctižádostí!

PAVEL (*vstane a vyměňuje telefonní seznam*): Já nemám chuť prosedět celý život za psacím strojem. To chápeš, ne? Jednou si sbalím svých pět švestek a spánembohem. Tam za tím oknem je svět. A v tom světě je spousta krásných věcí, přímo na člověka volají, aby se na ně podíval, aby udělal něco podobného. A já půjdu a budu se na ně dívat a budu je dělat, všechny, ani jednu nevynechám! Uvidíš!

SYLVIE: Na světě toho je, co by se dalo dělat.

PAVEL: Ležet na slunci...

SYLVIE: Tančit...

PAVEL: Cestovat...

SYLVIE: Krásně se oblékat...

PAVEL: Poznávat cizí země...

SYLVIE: Zajímavé lidi...

PAVEL: Hory. Takhle nějaké místočko v horách...

SYLVIE (*chytne Pavla za klopý kabátu, překypuje nadšením*): Ach, Pavle, mně se chce tak žít, poznávat svět, smát se... já bych se tak ráda smála, Pavle!

(*Ticho, Pavel se na ni beze slova dívá, odkašle si. Oba se toporně vracejí ke své židli, energicky tukaří*)

PAVEL (*po chvíli, klidně*): Kdy se najíme?

SYLVIE: Až budeme mít chuť. Já jím v jednu. Čím později člověk obědvá, tím mu to odpoledne líp uteče.

PAVEL: A co kdybychom počkali, až do půl druhé?

SYLVIE: To je dost dlouho.

PAVEL: Já vím, ale pak už bychom měli jenom dvě hodiny. Uteklo by to jedna dvě. Co říkáš?

SYLVIE: Když chceš, já se přizpůsobím.

PAVEL: Tak ujednáno! Jíme v půl druhé.

(*Potřesou si rukou*)

SYLVIE: Tak jo!

PAVEL: Fajn.

(Oba tukají)

SYLVIE: Víš, že už mám hlad?

PAVEL: Já taky. Já dneska nesnídal.

SYLVIE: Já jenom šálek kávy.

PAVEL: Co máš dobrého?

SYLVIE: Chlebiček s tuňákem, rajčata s majonézou, jeden pomeranč a pak kousek od cukráře. A co ty?

PAVEL: Dva chleby s pomazánkou, myslím, že je to krocan. A jablko.

SYLVIE: V půl druhé.

(Potřesou si rukou)

PAVEL: Ujednáno.

(Oba tukají)

Minulou sobotu jsme byli se ženou u Čiňanů. Jedli jsme tam maso... no pohádka!

SYLVIE: Já mám hrozně ráda čínskou kuchyni. Jednou jsem tam byla s jedním známým. On umí čínsky. To jsi měl vidět, co objednával! No, fantastická jídla, drůbeží játra, žampiony, mandle...

PAVEL: Čiňani to umějí, což o to, ale když se mám opravdu jaksepatří najíst, tak jdu jediň k Taliánům. Já vím o jednom místě

ve West Sidu. Přál bych ti to telecí na parmezáně nebo to jejich kuře... jak oni tomu říkají? Jo... *cacciatore*. A ty špagety s protlakem!

SYLVIE *(jde k registratuře)*: A já už si to vezmu.

PAVEL *(vstane, zuřivě)*: Víš, co jsme si řekli?!

SYLVIE: Nebuď dětina! Když se mi chce jíst, tak se zkrátka najím a hotovo!

PAVEL: No jo, ženská! Jedna jako druhá! Nemáte žádnou kázeň, žádnou hrdost, žádnou páteř! Prosím, jen se nabašti, já ti bránit nebudu. Budeš ale jíst sama. Já umím držet, slovo, já ano!

SYLVIE: Pane Cunninghame! Já neřekla, že budu jíst! Já řekla, že si to vezmu... k sobě, víte? — Když chcete někoho chytat za slovo, tak nejdřív pořádně poslouchejte, co říká. *(Šermuje proti němu nevyplněnými kartami, které vytáhla z registratury)* Abyste věděl, já to klidně vydržím ještě déle než vy. A když na to přijde, tak nebudu třeba vůbec obědvat. Co vy na to?

— R. Hrušínský a J. Kemr

PAVEL (*za strojem*): Vážně?

SYLVIE (*za strojem*): Vážně!

PAVEL: No uvidíme... paní vedoucí!

SYLVIE: Vy jste závistivý! Vy se přímo zalýkáte závistí, že mě tady udělal vedoucí.

PAVEL (*ukazuje kolem*): Vedoucí tohoto oddělení. Pánové, na to nezapomenu do nejdelší smrti! (*Napodobuje ji, tenkým hlasem*) Ne abyste si myslel, že jsem o to stála, aby mě tady udělal vedoucí. Já nerada někomu poroučím, na to já nemám povahu... (*Padne na stroj v záchvatu smíchu*)

SYLVIE: Jen si poslužte, pane Cunninghame. Ale nepočítejte, že se tady dlouho udržíte, když se budete takhle chovat.

PAVEL: Jen mu to beze všeho řekněte. Běžte, honem! Prokážete mi tím jenom laskavost.

SYLVIE: Ale! Tak vy, takový báječný právník s takovými plány, s takovou ctižádostí, vy potřebujete, abych vám prokazovala nějakou laskavost?

PAVEL: Slečno Paytonová, já vás nesnáším!

SYLVIE: Já vás teprve ne, pane Cunningha-

me. Neumíte si vůbec představit, jak jste mi protivný. Nemůžu vás ani cejtít!

PAVEL: Tak proč odtud nejdete?

SYLVIE: Co! Já?? Jak to já? Proč nejdete vy?

PAVEL: Já nemám chuť dělat vám něco k vůli.

SYLVIE: A já vám teprve ne!

(*Oba hlučně, o překot tukají*)

PAVEL (*uhodí na klávesnici*): Kruci, proč tak vyvádím? Tohle jsem přece nechtěl, hergot!

SYLVIE (*aniž na něho pohledne*): Mužský! Jeden jako druhý! Bodejt by věděl, co chce!

PAVEL (*téměř výhrůžně*): Vidíte, a já to vím! Moc dobře to vím... Chcete, abych to řek? Chcete, abych vám řek, co bych nejradši udělal? Teď hned? Tady? (*Vstane, jde k Sylvii a postaví se za její židli*) Strhnul z tebe šaty. Koušek po kousku. Nejdřív tady na zádech. Zabořil se ti do masa a cítil, jak se pomalu svíjáš, jak se pode mnou začínáš potit... Chápete, slečno Paytonová?

R. Lukavský a M. Růžek. Foto dr. Svoboda

SYLVIE (*vstane, jemně*): Pavle.

PAVEL: Spaluje mě to od první chvíle, co jsem tě viděl. Chci vás, slečno Paytonová. Teď, teď hned! Tady na té zemi. Chci, abyste sténala, abyste se zalykala rozkoší, abyste kopala nohama do vzduchu. Na tohle a jedině na tohle myslím za tím pitomým strojem. Na nic jiného.
(*Pauza*)

Teď to víš!

SYLVIE: A co myslíš, že já mám v hlavě celou tu dobu? Mám tělo bolavé touhou po tobě, Pavle. (*Otáčí se, ukazuje na stroj*) Kolikrát jsem zavírala oči a doufala, že něco uděláš, že nebudíš sedět za tím strojem jako socha, jako kus kamene. (*Opře se zády o něj; on ji obejmě ze zadu kolem pasu*)

PAVEL: Sylvo!

SYLVIE: Řeknu to mamince. A ty to řekneš ženě... Pavle! O děti se neboj, budu jim dobrou matkou, uvidíš!

PAVEL (*ohromen*): Ty chceš, abych to řek ženě?

SYLVIE: Přece se vezmeme!

PAVEL: Víš, Sylvo... já...

SYLVIE (*se k němu otočí*): No přece se vezmeme!

PAVEL: Krucí!... Jdu se najíst! (*Vezme si sáček se svačinou a přehodí si kabát přes ruku*)

SYLVIE (*u stroje*): Já vím, moje vina! Nemusíš nic říkat!

PAVEL: Za to nikdo nemůže... Tak... už to na světě chodí. (*U dveří*) Můžu ti něco přinést?

SYLVIE: Já nebudu jíst.

PAVEL: Jak si přeješ. (*Pavel odchází*)

(*Sylvie běží k registratuře a vytáhne svačtinu; ji zuřivě svůj chlebiček. Náhle se prudce otevřou dveře. Sylvie sebou trhne, přitiskne chlebiček k prsům, jak ho chce schovat*) Vážně nic nechceš?

SYLVIE (*s plnými ústy*): Ne, děkuju.

PAVEL: Dobrá! (*Odejde*)

(*Sylvie jde k telefonu a lhostejně, pomalu vytáčí*)

SYLVIE: Mami? Sylva. Ne, nic se neděje. Zrovna obědvám. Ten chlebiček je prima. Už přinesli stolec? Jak vypadá? Opravdu? Prohlédla jsi ho pořádně? No doufejme. Nevola! někdo? Ne. Nečekám. Jenom se ptám. Co říkala Charlotta? To je celá ona! Aspoň jednou za týden by se mohla na tebe přijít podívat. No prosím, jak myslíš. Jsem unavená, já se s tebou nebudu hádat, Co děti? To je dobře. Ale průměr pětáosmdesát bodů ještě neznamená, že je to génus. Kdepak... Ale já nefíkám, že má hloupé děti. Ale vůbec ne! Mně jde jenom na nervy, když je tak nekriticky vynášíš. Říkám, že průměr pětáosmdesát není nic mimořádného, zřejmě se nějakého učitele, když mi nevěříš. Tak jo, dob-

rá, dobrá, nechme toho. Na shledanou. No ovšem, že jdu domů. Kam bych šel! Jistě. Sbohem. (*Hoď zbytek chlebičku do koše a znechuceně si sedá za psací stroj. Jak tuká a přehazuje válec — z potřeby nějak se zaměstnat — zpívá to, co píše, v kadencích malého děvěčátka, které plácá míčem o chodník a přerývané recituje nějakou říkanku. Tuká*) Paní Anna Robinsonová, číslo 4, Dvaatřicátá ulice, New York, stát New York. (*Vyjme kartu, vloží novou, tklivě*) Jak se vám daří, paní Robinsonová? Velice mě těšilo. Kohopak tu máme dál? A, pan Arnold Robinson, číslo 1032, Lexingtonská třída, New York, stát New York. (*Vyjme kartu, vloží další*) Bylo mi potěšením pane Robinsone, pozdravujte rodinku. Ale nel (*Tuká*) Paní Beatrice Robinsonová, to se podívejme! Ta, co bydlí na Park Avenue v New Yorku, stát New York. (*Vyjme kartu, vloží novou*) Vy už odcházíte? To je mi líto! (*Vezme sáček s bonbóny, strčí si jeden do úst a pokračuje*)

(*Vstoupí Pavel. Je mu nyní přes čtyřicet. Nese kávu*)

PAVEL: Ale, ale, Sylvo, ty už zase mlsáš? Co tvoje linie?

SYLVIE: Co je ti po ní? Starej se o svou!

PAVEL (*vtáhne žaludek*): Jedna nula pro tebe. Nesu ti kafe.

SYLVIE: Děkuju. (*Vezme si noviny*) Jak je venku?

PAVEL: Trochu to štípe, ale na sluníčku je docela teplo. Došel jsem až k parku. To bys nevěřila, co je tam lidí. Sedí si pěkně na lavičce a vyhrívají se na slunci. Rád bych věděl, jak to dělají.

SYLVIE: To budou většinou penzisti.

PAVEL: My tady dříve a oni se opalují!

SYLVIE: A kdybys viděl ty jejich vozy!

PAVEL: Já vím! Ani mi nemluvi!

SYLVIE: Tuhle jsem četla v novinách, že se kolem roku 2000 bude dělat jenom tři hodiny denně a týden bude mít jenom tři pracovní dny.

PAVEL: To už nám nebude nic platné.

SYLVIE (*za psacím strojem, otevřít noviny*): Co to zkouší s odbory?

PAVEL: Víš o nějakých, kde by to nebyl podfuk?

SYLVIE: Bože, kdyby už byl ten den pryč!

PAVEL: To bude pohova, až si zuju boty.

SYLVIE: Umeju si hlavu a budu trochu žehlit.

PAVEL: A potom na rande.

SYLVIE: Nech si ty vtipy!

PAVEL (*za strojem*): Tak si říkám, Sylvo! Když jsem byl ještě zájic, umiňoval jsem si vždycky, že zůstanu svobodný, že se nebudu vázat, že si budu žít hezky po svém, žádnou rodinu, žádnou odpovědnost! Já se toho v hloubi duše bál snad odjakživa. No a vidíš, zatím jsem vždycky udělal zrov-

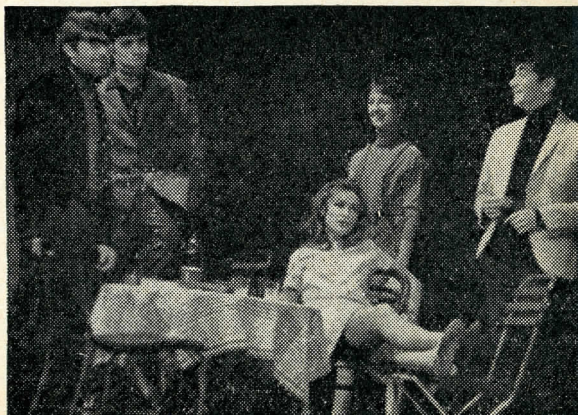
ČINOHERNÍ

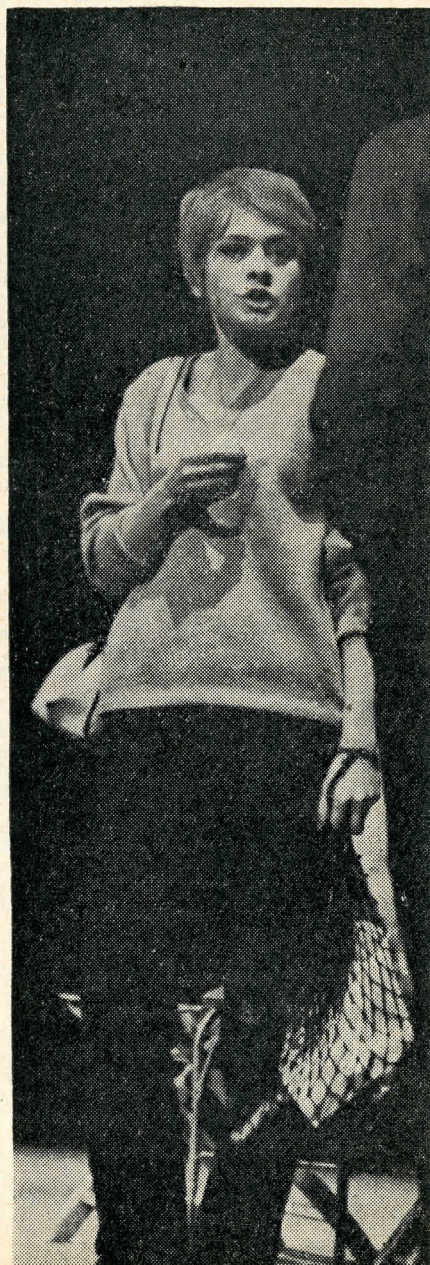
ALENA VOSTRA:
NA KOHO
TO SLOVO PADNE

Režie
JAN KAČER

Snímky
VILÉM SOCHŮREK

KLUB

na to, co už jsem si jako zelenáč umiňoval, že neudělám. Jak to jen šlo, tak jsem se oženil. A hned děti. Zavařil jsem si to tak, že jsem měl po studii. Nemoh jsem zkrátka žít, jak bych chtěl. Tuhle jsem si tak říkal, co jsem vlastně od života čekal. A víš, co jsem si musel odpovídat, Sylvo? Víš, co jsem si musel chtít nechtět přiznat? Ze jsem chtěl zrovna to, co mám. Že jsem chtěl být zrovna tím, čím jsem. Možná, že jsem nechtěl opravdu nic jiného, než abych mohl sám sebe litovat.

SYLVIE: Myslíš, Pavle, že existuje člověk, který by věděl, co chce?

PAVEL: Tak ty to taky nevíš?

SYLVIE: Ne! Dnes už ne! Vždycky jsem si myslela, že to vím. Ale to bych potom nemohla být tam, kde jsem!

PAVEL: Taky v tom nevidíš žádný smysl, co?

SYLVIE: Přisahala jsem si, že se chytím první příležitosti a rozejdu se s matkou a se sestrou. Že se jich jednou provždy zbavím a budu šťastná. Zatím ale pořád ještě bydlím u matky a den co den se ptám sestry, co dělá, co její muž, co děti... a přitom je mi to srdečně jedno.

PAVEL: Vidíš, takových věcí je, co jsou člověku jedno a... a přece je děláš. To je vážně zajímavé, Sylvo. Tohle bychom měli probrat důkladněji, to je důležitá věc.

SYLVIE: Já říkám odjakživa, že nejdůležitější věcí na světě je poznat sama sebe. Když člověk pomyslí, co lidé si klidně žije a vůbec sami sebe neznají, že si za celý život neuvědomí, jací vlastně jsou... No to je... to je prostě k nevěře!

PAVEL (vstává): Máš pravdu!

SYLVIE (vstává): Pojď, budeme o tom přemýšlet. Podíváme se tomu na kloub.

PAVEL: Výborně, dáme se do toho! Zjistíme, jak to vlastně je.

SYLVIE: No?

PAVEL: Proč říkáš, že bys byla šťastná, kdyby ses rozešla s matkou a se sestrou? Kdyby to byla pravda, tak jsi už dávno odešla. Ba ne, v tom bude něco jiného. Něco, o čem nechceš mluvit.

SYLVIE: Ty něco zamlčuješ! Kdybys nechtěl nic jiného než litovat sám sebe, tak by ti stačilo sednout si do koutka a nařikat nad sebou. Kdepak, v tom bude něco jiného!

PAVEL: No? Co myslíš, že v tom je?

SYLVIE: No? Řekni, co je to? Proč o tom nechceš mluvit?

(Zatímco jeden mluví s pozdviženým ukazováčkem, druhý přechází sem a tam, přikyvuje, aniž poslouchá, a sleduje svou vlastní myšlenku)

PAVEL: Tobě náhodou moc záleží na rodině. Každý den voláš domů, pokaždé se ptáš na sestru, chceš, aby zůstali pohromadě, potřebuješ je rozhodně víc než oni tebe, protože ses citově dost nevyvinula, abys

zapomněla na minulost a začala nový, vlastní život.

SYLVIE: Ty ses přímo záměrně uváděl do situací, ve kterých jsi musel ztroskotat. Nikdy jsi neřek, že miluješ svou ženu. Proč? Co v tom vlastně bylo, že ses tak brzy ženil? Proč jsi nepočkal, až vystuduješ, abys měl pořádnou existenci?

PAVEL: Ty je prostě potřebuješ! To s tím prstenem po otci, to je výmluva, kamufláž!

SYLVIE: Už je mi to pomalu jasné. Ty ses musel honem oženit, musel jsi honem mít děti, musel jsi na sebe vzít takovou odpovědnost, musel jsi zkrátka udělat všechno, čeho ses bál, protože jsi chtěl ztroskotat. Ne aby ses mohl litovat, ale aby tě litovali druzí!

PAVEL: To je ono! Jedině oni ti mohou dát, co potřebuješ. Nikdo jiný. Ani manžel ne. Proto ses taky nevдалa. Vidíš, už to máme. Přece jsme na to přišli!

SYLVIE: Chceš, aby tě všichni litovali a hýčkali jako dítě. Ty totiž nevíš, jaký je rozdíl mezi láskou a soucitem. Ty vlastně chceš, aby tě měli všichni rádi. Toužíš po lásce, poněvadž jsi ji v dětství nepoznal. (Najednou stojí proti sobě, tváří v tvář)

PAVEL: Správně! Toužíš po lásce!

SYLVIE: Ano! Potřebuješ lásku!

PAVEL: Chápeš?

SYLVIE: Je ti to jasné?

PAVEL: Člověk musí nejdřív poznat sám sebe. Potom teprve může začít s nápravou. (Jdou zpět ke svým strojům)

SYLVIE: Tak pěkně jsem si už dlouho s nikým nepromluvila.

PAVEL: Mně se to také moc líbilo. (Podívá se na náramkové hodinky) A hezky nám to uteklo.

SYLVIE: Zaplať pámbu!

(Oba tukaří)

PAVEL: Víš, když to tak uvážím... já jsem na tom vlastně mnohem líp než ty.

SYLVIE: Jak to?

PAVEL: No mám svoje hnízdečko, oženil jsem se, mám děti. Mohu klidně říct, že můj život má nějaký smysl.

SYLVIE: Hm. Hlouposti! To je toho, oženit se a mít děti! To jako myslíš, že jsi dokázal bůhvíco?

PAVEL: Ne. Ale leckdo by byl moc rád, kdyby měl ženu... nebo muže!

SYLVIE: To má být narážka, pane Cunninghame?

PAVEL: Bůh chraň! Ale jestli myslíte, že to na vás sedí, co jsem řekl, tak rače promínout, slečno Paytonová!

SYLVIE (zlostně): Nebudte směšný! Kdybys si mohla vybrat, a já vás ujišťuji, že mohu, tak bych radši zůstala svobodná, než abych žila v nešťastném manželství.

PAVEL: V nešťastném manželství? Jak jste na to přišla? Slyšela jste někdy, že jsem si stěžoval?

SYLVIE: Nejsem slepá, pane Cunninghame.

Vy víte zrovna tak dobře jako já, že kdybyste mohli, tak jste už od ní dávno utekl.

PAVEL: To myslíte vážně?

SYLVIE: Ovšem.

PAVEL: Tak abyste věděla, slečno Paytonová, moje žena je ta nejlepší (*vstává*), slyšíte? Ta nejlepší a nejhodnější žena, kterou jsem měl kdy to štěstí potkat.

SYLVIE: Ale jděte, skutečně, pane Cunninghame?

PAVEL: A ještě vám něco povím, vážená slečno! Já bych svou ženu nevyměnil ani za tučet takových, jako jste vy!

SYLVIE: To věřím, pane Cunninghame. Protože by vás žádná taková nechťela.

(*Bzučák. Upravuje si vlasy atd.*)

Zaplať pámbu, že se vás aspoň na chvíli zbavím.

PAVEL: A jestli si myslíte, že nevím, co tam vedle spolu máte...

SYLVIE: No, copak?

PAVEL: Bězte honem! Já vím, že se už chudák nemůže dočkat.

SYLVIE: Žárlíte?

PAVEL: Na vás?

SYLVIE: No, nebylo by to poprvé!

PAVEL (*se od ní odvrátí, tiše, ale zřetelně*): Courro!

SYLVIE (*se otočí, vybuchne*): Co jste to řekl?

(*Ticho*)

Dejte si pozor na jazyk! (*Odejde*)

(*Pavel jde k věšáku a aniž vyndá láhev z kapsy svého kabátu, nalije si whisky do papírového pohárku. Vypije ji a znovu naplní. Vytáhá číslo telefonu*)

PAVEL: Barbaro? Tady Pavel. Co děti? To je dobře... to víš, pořád stejně. Poslyš, Barbaro, já... nezlob se kvůli tomu včerejšku. Trochu jsem přebíral. Nene, jen mě neomlouvaj. Já ti chci jenom říct, že jsem to tak nemyslel. Ty víš, že si tě moc vážím... já si tě vždycky vážil! A víš taky, co pro mě znamená... No protože jsem pil!... to ze mě mluvila whisky! Ale já přestanu. Já ti to slibuji. Opuštíš mi, Barbaro, víd? Tak řekni. Já bych to rád slyšel. Prosím tě. Děkuju ti. Budu koukat, abych se dostal brzy domů a uděláme si pěkný večer. Půjdem třeba... no někam zkrátka půjdeme. Čestné slovo. Tak dobrá! Nezapomeň! Pa! (*Dopíje, zmačká papír a strčí ho do kapsy*)

(*Sylvie vstoupí, nese několik lejster, které položí na Pavlův stůl. Je jí teď přes čtyřicet*)

SYLVIE: Máš tohle opsat. Čeká na to.

PAVEL: Cože?

SYLVIE (*u stroje*): Slyšel jsi dobře.

PAVEL: Tak teď zas poslouchej ty. Běž mu říct, ať mi vleze na záda. Že nejsem jeho sekretářka.

SYLVIE: Proč mu to nefekneš sám?

PAVEL: To je nápad! (*Popadne lejstra na svém stolu a jde k šéfovým dveřím. Otočí se*) To je náhodou moc dobrý nápad! (*Odejde*)

SYLVIE (*tuká a zpívá si jako prve*): Pan Thomas Weaver, 424 Haley Street, Bronx, New York. (*Vyjme kartu, vloží další*) Doufám, že se vám dnešní den vydařil, pane Weavere. Kohopak tam máme dál? A, (*tuká*) slečna Tina Lee Weaver, 78, Monroe Avenue, Bronx, New York. Jak se daří?

(*Vstoupí Pavel. Křičí zpátky do šéfových dveří, trhá lejstra vedví a hází je do vzduchu*)

PAVEL: Tak abys věděl, jak mi záleží na týhle robotárně a co si o tobě myslím, ty parchante!

SYLVIE: Pavle!

PAVEL: Teď se běž na něj podívat, na miláčka je pod stolem. Kdyby byl zůstal stát jako chlap, tak jsem mu dal jednu pod zuby.

SYLVIE: Ty... ty jsi dal výpověď?

PAVEL: A co jsi myslela, hergot? Já mu dám, strkat mi takovou svinskou práci! Copak jsem jeho sekretářka nebo co? To by tak hrálo! (*Křičí na šéfovy dveře*) Slyšíš to, ty starej parchante? Já nejsem žádná tvoje sekretářka, abys věděl!

SYLVIE (*vstává, starostlivě*): Prosím tě, Pavle, uklidni se! Máš už tak dost nepříjemností!

PAVEL: Já? Nepříjemností? Cha! K smích! Vidíte před sebou svobodného člověka, slečno Paytonová. Svobodného nezávislého muže, aby bylo jasno... Už léta jsem se necítil tak dobře...

SYLVIE (*jde za ním k věšáku*): Co budeš dělat?

PAVEL (*vyndá láhev whisky z kabátu a zahodí obal*): Něco hrozně důležitého, slečno Paytonová: budu zase sám sebou. Bude ze mě zase chlap. Víte, co je to chlap, slečno Paytonová? Nevíte! Dneska už žádní chlapi neexistují. Všichni se bojí, aby nepřišli o místo, aby moc neutratili, aby jim nepřišel do cesty vlastní stín! Já se ale nebojím. Ničeho! Protože jsem chlap! Nebudu se před nikým hrbít. Na co koukáte? Na tohle? Jo, já piju. Už dlouho. Nechte si taky líznout? Ne? Bodejť jo, vy a něco takového! (*Pije z láhve*)

SYLVIE: Ne, Pavle, nech toho, to se k tobě nehodí.

PAVEL: To nemůžeš vědět. To nikdo nemůže vědět. Protože jsme sami. Všichni jsme sami! Žijeme osaměle, Sylvo, samotní v krutém a odcizeném světě. (*Pije*)

SYLVIE: To... to máš pravdu.

PAVEL: Víš, co udělám? Na všechno se vykašlu! Čestné slovo! Otočím se ke všemu

zády. Zítra ráno sednu na první autobus, který pojedne na západ. Uvidíš. *(Zvedne láhev k ústům)*

SYLVIE *(se mu snaží vzít láhev)*: Nepij už, Pavle! Už máš dost!

PAVEL *(umístí láhev z jejího dosahu)*: A ne abys myslela, že mě jenom tak něco draplo nebo že ze mě mluví whisky. Já už na to pomýšlím dávno. Mně se tu všechno hnusí. Je tady akorát otrávený vzduch, spousta rámsu a korupce, kam se podíváš. Já nevím, kam mě ten autobus doveze, ale nevystoupím dřív, dokud neuvidím nějaké místo, kde bude hodně čerstvého vzduchu a volná příroda. Po tom nejvíc toužím, po volné přírodě a po horách, po horách tak vysokých, že sotva dohlédneš, kde končí a kde už začíná nebe. To mám nejradši. Až takové místo najdu, tak vystoupím a zůstanu tam.

SYLVIE: Po tom já taky toužím. Už odjakživa. Odejít někam daleko, od všeho a ode všech.

PAVEL: Myslíš to vážně?

SYLVIE: Dala bych za to kolik let život!

PAVEL *(položil láhev na psací stůl)*: Sylvo!

SYLVIE: Co je, Pavle?

PAVEL: My přece... spolu vycházíme docela dobře, vid'?

SYLVIE: No ano, výborně!

PAVEL *(si stoupne za ni)*: Kolikrát jsem tě chtěl chytit a sevřít do náručí.

SYLVIE: Proč jsi to neudělal?

PAVEL: Ještě není pozdě, co říkáš?

SYLVIE: Ne, není!

PAVEL: Ještě by to stálo za to. *(Obejme ji kolem pasu)*

(Sylvie položí ruce na jeho)

SYLVIE: Ach, Pavle, já jsem tak šťastná! Zavolám mamince. A ty zavolej ženě. Nerada bych někomu ublížila! Uděláme to tak, aby tím nikdo netrpěl.

PAVEL *(ohromen)*: Ty chceš, abych zavolal ženě?

SYLVIE: Samozřejmě, blázínku. Přece se vezme, ne?

PAVEL: Totiž — chápej, já...

SYLVIE: No přece se vezmeme!

PAVEL: Ale... Nemá to cenu!

SYLVIE: Já vím. Jsem špatná! Ať řeknu nebo ať udělám co chci, vždycky jsem špatná já.

PAVEL: Ne, nejsi. Je to moje vina. Nejsem k ničemu. Odjakživa jsem nebyl k ničemu. Dokázal jsem se jenom litovat. Nic víc. Jsem hnusný sobec a lenoch. Celý život jsem byl takový. Neudělal jsem v životě kloudného, co by se za nehet vešlo. A teď... Ach bože, bože...

(Opře si hlavu o psací stroj a hlasitě vzlyká)

SYLVIE: Pavle! Přestaň! Co to děláš! Co je ti?

PAVEL: Copak já, o mě nejde, na mně ne-

záleží. Já už jsem hotov. Žena... *(Křičí)* Tu vem čert, mrchu zatracenou, ale děti! Co bude s dětmi? Vždyť já je ztratím! Jsem bez místa, uspořeno taky nic nemáme. Panebože, co jsem to proved? Co to do mě vjelo?

SYLVIE: Tak jdi a promluv s ním. Omluv se mu. Něco mu napovídej. Takového písaře hned tak nenajde, za to ti ručím.

PAVEL: Myslíš? Copak na stroji psát umím! To musí každý uznat. Aspoň tohle ovládnám dokonale. Koukej, Sylvo, podívej se... *(Postaví se zády ke stroji a s rukama vzadu píše)* Čti, no čti honem! Ani jeden překlep. Nebo takhle, divěj se! *(Postaví se mezi oba stroje, rozpaží a píše zároveň na obou strojích)*

SYLVIE: Já vím, Pavle, že to ovládáš.

PAVEL: Prosim! Bez chyby! No čti, přečti si to! Ale to ještě nic není! Teď se divěj, Sylvo!

SYLVIE: Nech toho, Pavle. Já vím. Přece tě znám.

(Postaví se na židli u psacího stroje, zuje botu, podá ji Sylvě, píše na stroji nohou v ponožce a posunuje válec palcem u nohy, pak klesne zpět na židli) Báječně! Já vím! Pojď už dolů!

PAVEL: Ty mrňata si zasloužíš, abych pro ně udělal všechno. Všecko na světě! Já je mám tak rád, Sylvo! *(Zvedne nohu, Sylvie mu obouvá botu)*

SYLVIE: Já vím. Dej se do pořádku, ať vypadáš trochu k světu, a běž za ním.

(Upravuje mu kravatu, opraňuje mu kabát atd.) Stůl klidně. Nevrt se!

PAVEL: To nemá cenu. Kdepák, ten mi neodpustí. Víš, co jsem mu řekl!

SYLVIE: Jen jdi a promluv s ním. No tak! Už vypadáš docela slušně. Já to tady zatím poklidím. Dej sem tu láhev. *(Vezme mu ji, když se z ní chce napít)*

PAVEL: Už na to nešáhnu. Dostal jsem za vyučenou.

SYLVIE: No doufejme! Tak jdi už.

PAVEL: Počkej! Já ti něco povím, Sylvo. Jestli mě vezme zpátky, tak uvidíš, jak se změním. Z Pavla Cunninghama se stane konečně chlap.

SYLVIE: Tak jdi.

PAVEL: Ne! Nejdřív ti poděkuju... za všechno, co jsi už pro mě udělala.

SYLVIE: Ale to přece nestojí za řeč!

PAVEL: Jakkap ne! Je toho tolik, že ani nevím, zač děkovat dřív. Napadlo tě někdy, Sylvo, co by z nás dvou bylo, kdybychom se byli potkali, než jsem si vzal Barbaru?

SYLVIE *(zasměně)*: Mokrát, mokrát mě to napadlo, Pavle!

PAVEL *(k ní přistoupí)*: Sylvo! Já ti něco řeknu...

SYLVIE *(zdvhne ruce, odstoupí od něho)*: Ne. Nezačínej s tím zase. Prosim tě, ne! Jdi už!

(Pavel jde do šéjovy kanceláře. Sylvie vytáhne whisky do odpadu, prázdnou láhev hodí do koše. Sebere papír se země, sedne si ke stroji, nasadí si brýle a tuká. Pavel vstoupí. Je mu teď přes padesát)

PAVEL: Dobré je to. Vzal mě zpátky.

SYLVIE: To jsem ráda! K vůli tobě.

PAVEL: Jednal se mnou opravdu báječně.

Nic neřek, jenom poslouchal a pak povídá: „Já to chápu, pane Cunninghame, každý máme nějaký ten problém.“

SYLVIE: On umí být laskavý, když chce.

PAVEL: „Každý máme nějaký problém!“ Ten není hloupý!

SYLVIE: Hloupý? Naopak! Ví spoustu věcí!

PAVEL: Co říkáš, že bychom mu něco koupili! Někjaký dárek. Od zaměstnanců! Aby viděl, že si ho vážíme. *(Mne si ruce, sedá za psací stroj)* Už ale musíme něco dělat! Moc času už nám nezbývá.

SYLVIE: To ne. Za chvíli končíme.

(Tiše tukají. Pavel najednou přestane psát a dá se do nuceného smíchu)

Copak? Proč se směješ?

PAVEL: Slečna vedoucí... Na to jakživ nezapomenul! „Ne abyste si myslel, pane Cunninghame, že jsem o to stála, aby mě tady uštěl vedoucí. Já nerada někomu poručím.“

SYLVIE: To víš, Pavle, každý rád ze sebe dělá víc, než je.

PAVEL *(si odkašle)*: To máš pravdu.

(Píšu. Sylvie se dá do smíchu)

Co je... Proč... proč se směješ?

SYLVIE: Ale vzpomněla jsem si na jednoho chlapce, s kterým jsem chodila.

PAVEL: Na toho Číňana?

SYLVIE: Číňana? Copak já chodila s nějakým Číňanem, prosím tě!... To ti byl rozený komik. Clověk se musel smát, už jak se na něj podíval.

PAVEL: Říkal jsem ti, Sylvo, že jsem se učil zpívat?

SYLVIE: Ne!

PAVEL: Ano, ano. Když mi bylo tak osm, děvčátka...

SYLVIE *(vstane, srovnává karty)*: To jsem nevěděla.

PAVEL *(zpívá)*: Tam na řece Swanee, *tam... daleko od domova.

SYLVIE: Máš hlas, to je vidět!

PAVEL *(zpívá jednoslabičně)*: Da, da, dada-dada, da da...

SYLVIE *(u šéjových dveří)*: Pst! Ne tak nahlas!

(Sylvie vstoupí k šéjovi, aniž se napřed upraví. Pavel si jednoslabičně zpívá a tuká do stroje, jako by byl hudební nástroj. Zpozoruje, že uštěl ohybu, zmačká kartu, strčí ji do kapsy a zpívá dál. Vstoupí Sylvie. Je jim oběma něco mezi šedesáti a sedmdesáti, pohybují se pomalu, nejsou však zcela bělovlasí ani senilní)

PAVEL *(se dívá na hodinky)*: Sylvo! Bude pět! Za dvanáct minut!

SYLVIE: Ještě dvě minuty. Víš přece, že končíme za deset minut pět.

PAVEL: Já vím. Já jenom myslel...

SYLVIE: To by nebylo od nás fér.

PAVEL: Máš pravdu! Jako vždycky.

(Píšu)

(Aniž se podívá na hodiny) Sylvo! Už?

SYLVIE: Ještě... minutu...

PAVEL: Už?

SYLVIE: Ano, teď.

PAVEL: Zaplať pámbul!

SYLVIE: Jsem nějaká unavená. Vykoupám se v hezky teplé vodě a pak si lehnu. *(Jak vstává, shodí bezděky jednu kartu se stolu na zem. Pavel ji zvedne a čte)*

PAVEL: „Čistě vlněné spodky. Z prádelny rovnou do vaší skříň. S námi uspokíte!“ Jo spodky! Tak my prodáváme podvlikačky!

SYLVIE *(přikrývá stroje)*: Uklízej, honem!

PAVEL *(jde k věšákům)*: Dneska asi nenosí moc lidí takové podvlikačky, co myslíš?

Ale jsou teplé. A praktické! To ano.

SYLVIE *(pomáhá Pavlovi, který zápasí s kabátem)*: Ukaž, já ti pomůžu. Není ještě moc brzy?

PAVEL: Než se oblékneme... *(Pomáhá jí do kabátu)*

SYLVIE: Kolik je, Pavle? Já myslím, že ještě není pět!

PAVEL *(se dívá na hodinky)*: Za dvě minuty.

(Sednou si k psacím strojům v kabátech, sedí bez pohnutí, strnule a čekají, až uplynou dvě minuty. Pak se Pavel podívá na hodinky)

Padla.

SYLVIE *(pak jdou oba k šéjovým dveřím)*:

Já si už nic nepamatuju, věříš? Jak říkal, že se jmenuje?

PAVEL: Smith nebo Stone, nebo... Jména já si nikdy nepamatoval.

SYLVIE: Neřekneme mu sbohem? No... Mohli bychom, ne?

(Stojí na prahu šéjovy kanceláře a chraplavě volají domů)

PAVEL: Dobrou noc! Dobrou noc přejem!

SYLVIE: Pěkný večer a dobrou noc.

PAVEL: Já tě doprovodím k stanici.

SYLVIE: To jsi hodný. *(Sylvie stojí u dveří a zapíná si kabát)*

(Pavel vydá z kapsy zmačkané karty, smutně se na ně dívá a pak je upustí na zem. Udělá pár kroků k Sylvii, pak si to ale rozmyslí, obrátí se, jde zpět, namáhavě si dřepne a sebere rozhozené karty. Rozhlédne se po kanceláři, kam by je dal. Když nic nenajde, strčí je zpátky do kapsy a odejde za Sylvii)

O p o n a

Přeložil Jan Tomek

JÁ UŽ TĚ NEMÁM

Hudba: Jaroslav Uhlíř / Text: Miloň Čepelka

Z repertoáru skupiny Amen

Moderato s beatem

G *Emi*

Jakýpak dlouhý řeči, dej si o mně zdát, přeju ti dobrou večer, co víc ti mám přát,

C *D* *C* *D7*

přeju ti dobrou večer, co víc ti mám přát, já už tě ne-mám rád.

G *Emi*

Doufáš možná, že si budeš jen tak hrát, brát můžeš na klávesy, to ti nechci brát,

C *D* *C* *D7*

hrát můžeš na klávesy, to ti nechci brát, já už tě nemám rád. -

G *Emi*

Volej, volej, vo - lej, vzbud' celou kolej, volej, volej, vo-lej, ať u-ši kolej,

Ami *D* *G* *C* *D* *G*

mám už pevný předse-vze-tí, mám, čekej, čekej, če-

Emi *Ami*

kej a na hrách klekej, volej, volej, vo-lej, vzbud' celou ko-lej, mám

D *G* *D7* *G*

já pevný předse-vze-tí, mám... Já-ký pak dlouhý ře-či,

Emi *C*

dej si o mně zdát, dívej se zpovzdálí jak se umím smát, přeju ti dobrou večer,

D *C* *D7* *G*

co víc ti mám přát, já už tě nemám rád, já už tě nemám - rád...

Petr Novák - talent roku 1966

Nenahrál žádnou desku. Za celý rok ani jednou nikdo neotiskl jeho fotografii. A přece je hned po Gottovi druhým nejúspěšnějším zpěvákem – a spolu s Ladislavem Štáidlem a Jiřím Šlitrem nejúspěšnějším skladatelem – rozhlasové přehlídky Třináct na houpačce. Jeho písnička Budu chodit po špičkách tu vydržela celý rok, a další, Povídej, opakovala její úspěch: zvítězila před všemi Zlatými slavicí. Mnozí zpěváci i skladatelé mohou vytáhlému vinohradskému klukovi závidět. Jednadvacetiletý začínající amatér dokázal – s pomocí textaře Ivo Plicky – to nejpodstatnější: promluvit sám za sebe tak, aby zároveň vyjádřil pocity svých vrstevníků.

NAROZENINY: 6. září 1945 – **BYDLIŠTĚ:** Praha – **POVOLÁNÍ:** Od podzimu 1966 člen skupiny **Flamengo**.

Podle ohodnocení před komisí dostává 90 Kčs za vystoupení.

DRIVE: Divadlo **Maringotka**, umělecká vedoucí **Zuzana Kočová**.

Petr sem přišel jako elév, po půl roce dostal plat 1280 Kčs hrubého.

Po dvou sezónách odešel v březnu 1966.

HUDEBNÍ PRŮPRAVA: Od devíti do jedenácti se učil na klavír, ale po smrti své učitelky už znovu nezačal.

Ve čtrnácti letech dostal od maminky k vánocům španělskou kytaru;

naučil se na ni sám. Harmonii nestudoval nikdy.

PĚVECKÁ PRŮPRAVA: Žádná. – **ZAČÁTKY:** Když se přistěhoval na Vinohrady do

Legerovy ulice, šel v čistém oblečku s kšandičkami hledat nové kamarády.

Našel hned dva. Nejdřív si s ním hráli a pak mu ve sklepe nabíli.

Od té doby tvořili partu. Chodili spolu do **Semaforu** za **Matuškou**, na **Jezerku** za **Sedláčkem** a **Volkem** a v roce 1963 se naráz zamilovali do **Beatles**.

Zpívali a hráli si jejich skladby, nejdřív jen pro sebe ve škole,

pak občas i na nějakém druhořadém plesu. Nakonec dali své skupině jméno **George** a **Beatovens** na počest **Ludwiga van Beethovena** i svého bubeníka **Jirího Jirásky**, jemuž tehdy ještě nebylo celých čtrnáct. (Dnes bubnuje ve skupině **Donald**.)

VLASTNÍ MELODIE: Jednoho dne se tato parta přihnala do kulturního oddělení

Mladého světa s magnetofonovým páskem, na němž byly vlastní melodie kytaristy

a zpěváka **Petra Nováka**. Kritika je neodradila a za půl roku přišli znovu:

už s „**Dětskýma očima**“ (jediná věc, která na **Houpačce** zapadla)

a „**Budu chodit po špičkách**“. **Petrovy** melodie se lišily od podobných amatérských pokusů původnosti

(vliv **Beatles** se projevuje spíše v projevu, zejména v pěveckém frázování) a výraznosti.

Texty **Ivo Plicky** se nedaly hodnotit profesionálním metrem, leccos v nich kulhalo

(přízvuk, přílišné vypomáhání si osobními a ukazovacími zájmeny), ale i tyto nedostatky byly v souladu s jejich vroucí, chlapeckou naivitou a především pak

s pěveckým projevem **Petra Nováka**. Jestliže před lety dopadalo zle, když **Suchého** **Pramenek** vlasů

zpíval profesionál, u **Novákových** písniček to zkrátka není vůbec myslitelné.

– **ÚSPĚCHY:** Druhé a třetí místo v **Burze houpačky** (**Budu chodit po špičkách**, **Dětský oči**), vítězství v **Houpačce**. Po odchodu dvou členů skupiny **George** a **Beatovens** na vojnu

zpíval **Petr Novák** s **Flamengem**;

natočil s ním svou písničku (opět na **Plickův** text) **Povídej**, která na **Houpačce** **vítězí**,

Všechny tyto nahrávky pocházejí z domácího „studia“

a zvukově jsou nesrovnatelné s dokonalými rozhlasovými snímky.

NEÚSPĚCHY: Kratičká spolupráce s **Apollem**. Trvala pár dní a skončila v nahrávacím

studiu **Supraphonu**. **Petr** tam podlehl trémě i nezvyklé úpravě **Štáidlov** skladby

(na poslední chvíli ji měl zpívat v nižší poloze), neintonoval a nenatočil to.

JE TYPICKÝ TRÉMISTA? Snad ne. Zkoušky na **AMU** v r. 1964 udělal:

přednášel **Schillera** (**Uklady** a **láska**), **Dostojevského** (**Idiot**) a **Jesenina** (**Dopis matce**)

a zpíval **Proč** se lidi nemaj rádi. V mimické etudě „**chytal motýla**“.

Nakonec ho nevzali jen proto, že chlapců bylo víc než děvčát

a doporučili ho do **Maringotky**.

PŘEDNOSTI: Chlapecký, jímavý charakter hlasu, melodická nápaditost.

NEDOSTATKY: Malá odpovědnost, nedostatek přisnosti k sobě samému.

NEJOBLIBENĚJŠÍ NAŠÍ SÓLISTÉ: **Kubišová**, **Přenosilová**, **Gott**, **Karel Kahovec**.

ZAHRANIČNÍ: **Edith Piaf**, **John Lennon** a **Gerry Marsden**.

SKUPINY: **Beatles** a **Beach Boys**. – **SKLADATEL TANEČNÍ HUDBY:** **Jaroslav Jakoubek**.

TEXTAŘ: **Ivo Plicka**. – **SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY:** **Beethoven**. – **MALIŘ:**

Vincent van Gogh.

PROZAİK: **Hemingway**, **Steinbeck**. – **BÁSNÍK:** **Villon**.

POČET VLASTNÍCH PÍSNIČEK A KTERÉ MÁ NEJRADEJŠÍ: 17. **Náhrobní kámen** a **Dětský oči**.

NEJVĚTŠÍ PŘÁNÍ: Studovat na konzervatoři, nejradši skladbu, nebo alespoň zpěv.

NÁHROBNÍ KÁMEN

Hudba: Petr Novák / Text: Ivo Plicka

Z repertoáru Flamenga

Když půjdeš po ces-tě, kde rů-že vadnou, kde rostou
stromy bez lis-tí - í, tak dojdeš na mís-to,
kde tvý slzy spadnou na hrob, co nikdo nečis-tí.
Solo varhany
Recitative

Jsem starej rozbitej náhrobní kámen,
řekne ti, kdo už nemoh' dál,
tak sepní ruce svý a zašepťej amen,
ať už seš tulák nebo král.

Dřív chodilo děvče s kyticí růží
rozdávat štěstí a svůj smích,
oči jí maloval sám Bůh černou tuší
pod jejím krokem tál snít.

Všem lidem dávala náručí plnou,
sázela kytky podél cest,
jednou však zmizela a jako když utnou
přestaly růže náhle kvést.

Pak jsem ji uviděl, ubohou vílu,
na zvadlých květech věčně snít,
všem lidem rozdala svou lásku a sílu,
že sama dál nemohla žít.

Tak jsem jí postavil náhrobní kámen
a čerstvé růže jsem tam dal,
pak jsem se pomodlil a řekl jsem amen
a svoji píseň jsem jí hrál.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ VERŠE NEJOBLÍBENĚJŠÍCH ZPĚVÁKŮ

FRANCOIS VILLON

BALADA

kterou Villon napsal Léta Páně 1458
na námět, jež u svého dvora v Blois
určil vévoda Orleánský

Já u pramene jsem a žízní hynu;
horký jak oheň, zuby drkotám;
dlím v cizotě, kde mám svou domovinu;
ač blízko krbu, zimnici přec mám;
nahý jak červ, oděn jak prelát sám,
směji se v pláči, doufám v zoufání;
mně lékem je, co jiné poraní;
mně při zábavě oddech není přán;
já sílu mám a žádný prospěch z ní,
srdečně přijat, každým odmítán.

Jen to mi nesporné, co plno stínů;
kde světlý den, tam cestu sotva znám;
kde průzračnost, tam výkladem se minu;
svou znalost vděčím náhlým náhodám:
vše vyhráváje, čím dál smolněj hrám;
dím „dobrý večer“, jitra-li se skví;
když ležím naznak, strach mám z padání,
bohatství čekám, ničí nejsem pán;
mám vše, co chci — nic, na čem srdce
lpí —

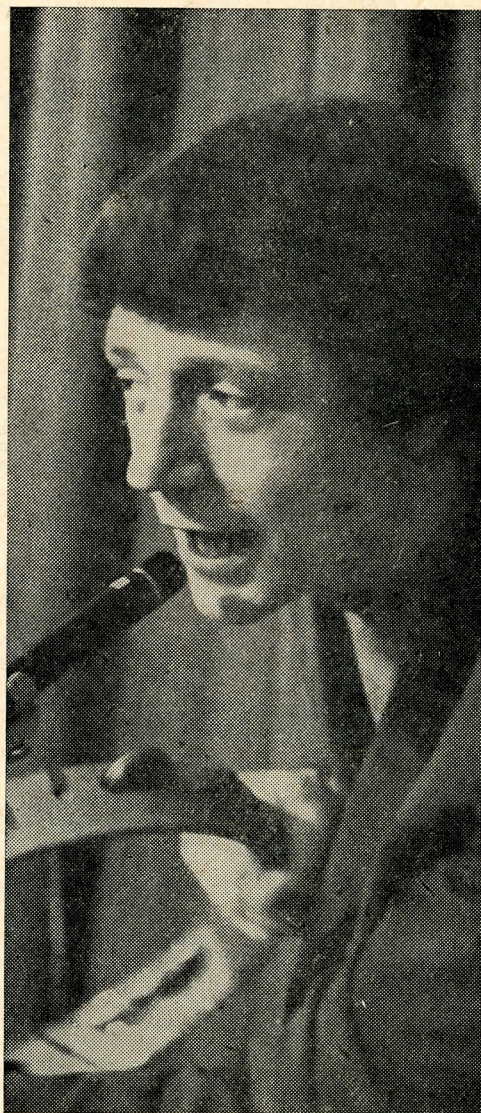
srdečně přijat, každým odmítán.

K věcem, jichž neznám, horoucně se vinu,
ženu se k cíli, jehož nežádám;
kdo ke mně vlídný, tomu dávám vinu;
kdo mluví pravdu, tomu lhářů lám;
můj druh je ten, kdo vemluví mně klam
a „labuť černá je jak havran“ dí;
v tom spojení zřím, kdo mi ublíží;
mně jedno, jsem-li šalbě ve psí dán;
mám v mysli vše, jen ne to nejbližší,
srdečně přijat, každým odmítán.

Ó kníže, každý, kdo to čte, nechť ví:
Nic neznám, ač mám o všem vědomí.
Jsem stranický, jsem zastáncem všech

Co chci? Být z těch zas, plat kdo brátí
smí,

srdečně přijat, každým odmítán.

KAM LETÍ TEN ČÁP

Hudba: Jaroslav Klempíř / Text: Jiří Štaidl
Zpívá Pavlína Filipovská

p-mf

1. Kam letí ten
2. Kam letí ten
3. Kam letí ten

čáp, který u nás vrybníku stá- val? Kam letí ten čáp a proč je dnes na návsi
dým, který u nás z komí-na stou-pá? Kam letí ten dým a proč je ves na slovo
čáp, který u nás vrybníku stá- val? Kam letí ten čáp a proč je dnes na návsi

ná - val? Kam, všichni to ví - me, má za mořem dům, má spojení
skou-pá? Kam, všichni to ví - me, tam, kam letěl čáp. Má spojení
ná - val? Tam, do svého sí- dla, tam, kam le-tí dým. Mít bělostná

pří- mé a to my ne, a to my ne al
pří- mé a to my ne, a to my ne.
kří- dla, tak letíme s ním, tak letíme s ním.

CODA

© Státní hudební vydavatelství, Praha, 1966

PISEŇ ŮTĚCHY

Hudba: Ladislav Štaidl / Text: Jan Schneider
Zpívá Karel Gott

Slowly

Dej hlas můj tu znít. Prýž - tí mi z úst. Spoj svou ruku
Já chleba svůj ti dám. Dý - chej dech můj. Hřež svou ruku

s mou, zhoj duši svou ú - tě - chou. Svůj o - tevři
v mé. Dej mi rty své s dů - vě - rou. Kříž na bedrech

dům já vstoupím kvá - ám. Vzkřísím ví - ru tvou. Dám mír všem tvým
tvých rád bu - du né - ést pou - ští dnů tem - ných kdy

dnům. stín vládne v nás. Píseň má bude tvůj štít. Hlas

Musical score for the first song. It consists of four staves of music in G major. The lyrics are: "můj stebouchce jít. Tí-žovou cestu tmou změni v den já-sa-vý." The score includes various chords (Emi, H, A7, D, A, Emi A7) and a Coda section. The tempo is marked "D. Sal Coda".

© Státní hudební vydavatelství, Praha, 1966

ZLATÁ NĀUŠNICE (Golden Earrings)

Hudba: Victor Young na maďarský lidový motiv

Původní text: Jay Livingston & Ray Evans / Český text: Jiří Štaidl

Musical score for the second song, "Zlatá náušnice". It consists of four staves of music in G major. The tempo is marked "Medium Slow". The lyrics are: "1. Pří-zvuk ci-zí lí-ce na-hněd-lá a ná-uš-ni-ce
2. lám a hledám a dávám in-ze-rát, tu dív-kus jednu
3. tak sám se-dím a nikdo ne-cho-dí, neb dív-ky jednu
zlato ry-zí tancem po-se-dlá. Vo-rád. Mou - mou hlavu mučí dávná
ná-uš-ni-cí se už ne-ro-dí. dí.
tou - ha poní dál, já - já se i naučím hrát pro ni na cimbál A
D. Sal Fine"

© 1956 by PARAMOUNT Music Corp. New York

CHAPPELL & Comp. GmbH, München

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha, 1966

Všechny tři písně vyšly ve sborníku SHV „Nešpory“, devět písní z divadla Apollo, cena Kčs 5.

OTEVŘI OKO

Hudba: Petr Traxler / Text: Jiří Traxler

Z repertoáru skifflové skupiny Kontra

Pomalú

á - lá - la la la lá - la lá Otevři
o-ko (jé je jé jé jé) je rudé, to se snad vy-tra - tí, než kolem
někdo, ó, pu-de a bu-de zí-ra - ti. Zprvu se
lekne, (jé je jé jé jé) pak smekne a řekne: U bo - ha! Ta-ko-vé
ptáče (a pěkné) a plá - če, u - bo - há! - Ona vám,
hochu, trochu o- chu- ra - vě - la; a- a- a- le že
není zbabě- lá, o- ko se jí zase za- bě - lá. la la la...
la la la ... To nejsou
řeči (jé-je jé jé jé) plané, to kdekdo za- ru - čí, že o-na vám, ó
pane, zas vzplane v ná- ru- čí! - v ná- ru- čí! - v ná- ru- čí!

KRAMÁŘSKÁ PÍSEŇ

Hudba i text: Jiří Traxler

Z repertoáru skifflové skupiny Kontra

Allegro

1. Už jedou kramá - ři a koník bí-lý jde hrdě k cí- li jako český
 lev, za malou chví-li si hejno ko-má - ří od-ne-se lidskou do br-lohů
 krev. Za malou chví- li si hejno ko- má - ří od- ne-se
 lid- skou do br-lo-hů krev. Už jedou - krev.

2

Už jedou kramáři
 a housle kvílí
 a kůň co chvíli
 na kobylku mrk,
 na návsí šílí
 zpráskaní ohaři —
 a naháč v mlázi
 natahuje krk.

3

Už jedou kramáři
 a píseň sílí
 a lesní víly
 mají štědrý den,
 za malou chvíli
 se jistě podaří
 kramářská srdce
 zbavit křestních jmen.

4

Už jedou kramáři
 a dívka mnohá
 hned bere roha
 (jen muziko hraj!),
 nejdřív se zeptá,
 pak ti to pošeptá:
 Za trochu lásky
 šla bych světa kraj!

5

Už jedou kramáři
 a koník bílý
 jde hrdě k cíli
 jako český lev,
 za malou chvíli
 si hejno komáří
 odnese lidskou
 do brlohů krev.

SPLÝVÁNÍ

DUŠAN VESELÝ

Zdeňkovi M.

To odpoledne, ostatně jako většinu svých odpolední, jsem neměl co dělat, a tak jsem uvízl v nevlídné předměstské hospodě, kolem které chodím každý den z práce. Že jsem neměl co dělat, bylo pravidlem, že jsem zašel do hospody, bylo docela náhodné. Přestože bylo teprve odpoledne, mimoto nikterak horké, byla hospoda natolik plná, že když přišli tři mládenci, kteří nebudili příliš důvěru ve svých pruhovaných nečistých tričkách, museli si sednout k mému neobsazenému stolu.

Pamatuji se, že jsem tenkrát neměl na nic příliš chuť, do hospody jsem zašel jen proto, že mě nenapadlo nic jiného, jak odpoledne utratit. Pil jsem pivo, přestože bych asi raději popíjel limonádu, ale vzpomínám si, že mi bylo trapné, abych si ji jako chlap objednal. Na druhé straně jsem ale neměl na limonádu takovou chuť, abych byl rozmrzelý proto, že ji nemám. Dokonce si vzpomínám, že jsem neměl vůbec žízeň, takže jsem si něco objednal jen proto, že je nepřipustné sedět v hospodě naprázdno.

Všichni lidé si měli co povídat, u jednoho stolu dokonce malá skupinka zpívala, takže bylo v hospodě dost hlučno. Přesto však mohu říci, že mě hluk nerušil, ba naopak cítil jsem se v něm v jistém smyslu dobře ukryt. I cigaretový jemně namodralý kouř, který se lehce vznášel nad celým tímto pozdně odpoledním sezením, podporoval mou iluzi úkrytu. Z tohoto celkem příjemného stavu mě ale začali vyrušovat mí noví spolusedíci. Byli zřejmě už mírně opilí, protože právě přišli ze sousední hospody. Toto jsem nepoznal podle jejich způsobu mluvy nebo výrazu v obličeji, myslím, že se jinak netváří a nemluví, ani když jsou střízliví, ale podle toho, co mi říkali: „Sedíme už tři hodiny tajdle u sousedů na mizerný sedmičce a čekáme, až

budou dávat plzeň, ale furt se k tomu neměli, tak jsme tady. Copak se dá vydržet při takovém hajzlu celej večer?“ Řekl jsem jim, že tomu příliš nerozumím, ale že to bude nejspíš tak, jak říkají.

Potom si zase povídali něco mezi sebou, protože viděli, že se mnou nic tak moc není, a já pomalu odcházel do ústraní svého bezpečného hluku a kouře. Za chvíli jsem se však zase napil piva, protože mi připadlo, že se svou „nepřítomností“ stávám nápadný. Toho se opět chytili mí společníci u stolu družnou otázkou: „Tak kolikátý, kolikátý? Dvanáctka, ta bere, ta se v člověkoví ztrácí jedna za druhou a ani vo tým člověk neví.“ Nechci tvrdit, že by to řekli z nějaké vlezlé drzosti, byl to spíš projev jejich trochu primitivní družnosti a jakéhosi soucitu nad tím, že jsem tam seděl tak sám. Jasně jsem cítil, že není možné těmto hochům říci, že mám teprve první pivo. Toto jim říci, připadalo mně jako napadení. Řekli by si, že se chci od nich buď nějak distancovat, nebo že jsem nenormální. „Pátý, pátý,“ odpověděl jsem s trochu nenucenou ležérností. Vzápětí jsem si však uvědomil, že Tito hoši tady budou sedět hodně dlouho, a že tedy při placení odhalí mou lež. A že se těmto hochům nevyplácí lhát, to jsem taky věděl.

Myslel jsem jen a jen na to. Možnost incidentu s vrchním nebo s těmto hochy mě velice tížila, protože jsem se po celý život snažil takovým nepřijemnostem vyhýbat. Po chvíli mně soused po mé pravici nabídl cigaretu. Přestože nekouřím, vůbec jsem si nedovolil odmítnout. Cítil jsem své provinění a snažil jsem se jim za každou cenu vyhovět. „No visantku si vezmu rád, díky,“ odpověděl jsem podlézavě s plným vědomím překérní situace, která mě čekala při placení piva. Řekl, že to není visantka, ale kimka, já jsem

odpověděl, že nechápu, jak jsem si to mohl splést, když mám kimky tak rád, a on mi zapálil. Protože nejsem na kouření zvyklý, kouř mě pálil na jazyku a v mozku se mi honily stále dokola myšlenky o placení a jak na mne už hodinu čeká bytná s večeří, protože bylo půl osmé. Mimoto mě spolusedící stále přerušovali otázkami, na které sice nebylo nutné myslet, ale které nás zdánlivě stále víc a víc sblížovaly, čímž se stávala má lež stále trapnější. Když jsem s vypětím sil dokouřil, bylo osm hodin a já už musel nutně jít, protože jsem si byl vědom toho, že každá minuta zvětšuje aféru, která mě čekala s bytnou.

Zavolal jsem vrchního. Když jsem mu řekl, že platím svých pět piv, podíval se na mne nechápavě, potom podezíravě. Ale protože každý vrchní si nechá raději zaplatit víc než míň, což je pochopitelné, překonal rozpaky a naučtoval mi tedy pět piv. Dělal to něco kolem

čtrnácti korun. Položil jsem na stůl desetikorunu a pětikorunu a řekl, že je to dobré. Vrchní poděkoval a já se zvedal k odchodu.

Mládenci si však všimli zaváhání vrchního, když jsem mu řekl pět piv. Vysvětlili si to však po svém a nařkli mě z toho, že se na mne vrchní podíval tak podezíravě proto, že jsem mu nějaké to pivo zapřel. Zdálo se mi, že se těmito hochům bude víc líbit kladná odpověď a že naopak zapírat by působilo dost nepřesvědčivě a tak jsem lehce prohodil: „To víte, každá koruna dobrá!“ — „To bych do tebe nikdy neřek, že seš taková rafinovaná kurva,“ řekl mi jeden z nich, „chodíš si v takovém nóbl sáčku a bílý košile jako důvěryhodnej frajer, a ty zatím takhle.“

Bylo nutné okamžitě elegantně navázat, a tak jsem jakoby s nadhledem při zastrkování své židle prohodil: „Jo, mládenci, v životě se musíte umět šikovně otáčet“ a důvěrně jsem se usmál.

Marušákův záběr z programu pražského Dostavníku

MŮJ KAŽDODENNÍ PLÁČ

Hudba: Jaroslav Klempíř / Text: Jiří Štaidl

Zpívá Karel Hála

Slowly

Můj každodenní pláč já pod úsměvem skrývám jak faleš-ný hráč ka-ret svých půl. Mám spoko-je-nou tvář a na tebe se dí - vám jak mi-li-o-nář na zlatý důl. A tak ti občas pošlu kytku ikdyž jsem o důl přišel be-ze zbytku. Ikdyž se nemám příliš skvěle hraju si dál na ma-jite-le. Můj každodenní pláč já pod úsměvem skrý- vám jak falešný hráč ka-ret svých půl. A tak ti ka-ret svých půl. Jsem fa-leš- ný hráč.

Chords: D, G, C, F, H7, E7, A7, D, G, C, F, A7, G, D, F#mi, Ami, H, Emi, Cmi, Gmi, Eb, C, A, G, D, C, F, A7, G, D, A, G, D, Emi, D.

Annotations: *tacet*, *D.Sal.C.*, *CODA*.

©Státní hudební vydavatelství, Praha, 1966

SONG O BÍLÉ VĚŽI

Hudba: Dušan Macko / Text: Jan Ratkin

Z kabaretu přerovského souboru Intarsie

Slow
C G+ C G+ Cmaj7 E^b C9 Fmaj7 B^b E^b7 Hdim G+

Byl král a by-la bí-lá věž, patřili jedné dá-mě,

Cmaj7 E^b C9 Fmaj7 B^b E^b7 Hdim G+ Cmaj7 E^b

jistě si na ně vzpomeneš, až vzpomeneš si na mě, jak jsem tío nich

C9 Fmaj7 B^b E^b7 Hdim G+ Cmaj7 E^b C9 D9

vyprá- věl pohádku cestou domů. Večer nám tenkrát přihrát chtěl

Hmi G7 G+ *Fast* C6 E^bmaj7

stín bílé vě-že kto-mu. Pak už jen opar nádražního rá-na schoulený do

D9 C6 *Slow* Dmi

tvého šátku na bab-ku e rosa o-čí sazí poly-ká-na ztrácely se

G7 G+ Cmaj7 E^b C9 Fmaj7 F^b E^b7

na je-doucím stupát-ku. Věř, milá, věř, že bí-lá věž patří vždy s králem

Hdim G+ Cmaj7 E^b C9 D9 D^b9 Hdim G+

dá - mě. Tak sliž, že brečet ne- budeš, až přijdeš za mnou k brá-ně.

Cmaj7 E^b C9 Fmaj7 A^b7 G7 H C

Z brány se stane bí-lá věž, když usmě-ješ se na mě!

TAM ZA TEBOU

skiffle-rock

Hudba i text: Vojtěch Dyk

Píseň z repertoáru Jazz-septetu Orfeus

Rock *Emi* *Emi* *D*

A, bé, cé, dé, 1. Tichou kraji-nou já jedu
2. Je-du za Te-bou, vím, že če-

Emi *D* *Emi* *A*

sám, Tichou kraji-nou já jedu sám, tmou zní dálky. vo-lá-
káš. Je-du za Te-bou, vím, že če- káš, Tvůj stín vidím před se-

F# *H* *Emi* *D* *Emi* 1. 2.

ní, já sám jedu dál, tam za Te-bou. Pak
bou, tak sám jedu dál, tam za Te-bou. *H*

G

na věky snad najdu klid, až Tě u- vi- dí- m, má je- di- ná,

D7 *G* *H* *Fine*

a- si pak budu chtít s Tebou žít, už to vím,

H7 *Emi* *D* *Emi*

prá - vě pro- to je- du za Te- bou, vím, že če- káš. Je- du za Te-

D *Emi* *A* *F#*

bou, vím, že če- káš, Tvůj stín vidím před se - bou, tak

H *Emi* *D* *Emi* *§*

sám je- du dál, tam za Te- bou Pak

CODA *H7* *Emi* *D*

prá - vě pro- to jedu za Te- bou, vím, že če-

Emi *D* *Emi*

káš. Je- du za Te - bou, vím, že če - káš, Tvůj

stín vi-dím před se- bou, tak sám je- du dál,
tam za Te- bou, tam za Te- bou, tam za Te - bou.

V MÁJI (Il mondo)

Hudba a původní text: Fontana — Pes / Český text:

Jiří Štaidl

Zpívá Karel Gott

Moderato

Nemám stání, nemám stání ve vzduchu už cítím jarní vláhu, jarní tání a tak
vstávám, neboť nemám stání, neboť dneska za svítání jaro přišlo k nám. Jen
v má - ji se láska ve mně ro-dí, v má - ji - já po rukou i chodím
v má - ji. - Já po rukou i chodím za te- bou. - Jen
v má - ji má píseň svoji lásku há - jí, však srpek na nebi ji
krá - jí, měsíc jen bu - du tvůj.

© 1965 — R. C. A. Italiana S. p. A. Elmwin Music inc. — N. Y. C.

© Copyright Robert Mellin Ltd. Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha, 1966

Vyšlo ve sborníku SHV „Nešpory“, devět písní z divadla Apollo, cena Kčs 5.

MAUNA LOA

Hudba: Karel Veselý / Text: Miroslav Dvořáček

Tempo di voltz

E^b *Cmi* *Fmi* *B^b7* *Cmi* *Fmi7* *B^b7*
 Vdálce jsou pokla-dy vů - ní, vdálce je kvetou-cí kraj.
B^bmi *C9* *Fmi* *Cdim* *E^b6* *B^b7* *E^b*
 Slunce do ko-rá-lů tů - ní vy-kou-zlí ča-rov-ný ráj.
A^b7 *E^b* *H7* *E^b* *B^bdim* *B^b7* *Cmi* *G7*
 Vzdálený já ostrov mám, sal-batrosy za-lé-tám,
A^b *D7* *E^b* *B^b7* *E^b*
 kam nes ví-tr plachty mlá-dí, jmě-na lo-di ještě znám,
E^b *B^bdim* *B^b7* *Cmi* *G7*
 se vzpomínkou cizích jmen noc co noc přichá-zí sen,
A^b *D7* *E^b* *B^b7* *E^b* *G^b*
 vla-gu-ně se měsíc kou-pá, v červánkách se loučí den a MAU - NA
C^b7 *D^b7* *G^b* *B^b7* *E^bmi*
 LO-A má stří-bro-še-dý dým, když pal-mám v ko-ru-nách
E^bdim *B^b7* *E^b* *B^b7* *Cmi*
 u-klá-dá se stín... vzdálený je ostrov můj, dnem i nocí k ně-mu
G7 *A^b* *D7* *E^b* *B^b7* *E^b*
 pluj... dív-ky zlatohnědých tvá-ří na-posle-dy po-zdra-vuj...

© Státní hudební vydavatelství, Praha, 1965

Milada Motlová

Za staženými roletami
vetešnických krámů
dokonale řešených síní
i v chrámech
a všude za vůní svých kadidel
poslepu najisto
čachují sběratelé slov
slov zjalověných klouzavých
z rukávu do rukávu

A stydím se za každé které jsem odhodil
A stydím se za každé které mi kdy upadlo

SBĚRATELE SI PŘIJDOU NA SVĚ

ve čtrnáctideníku pro kulturu a volný čas „NEDEŽLE“. Od 4. ledna tento časopis zařadil pravidelné rubriky exlibristů a filumenistů. Zvláště ti druzí se mají nač těšit: v každém čísle najdou zdarma jako přílohu aršík nejnovějších zápalkových nálepek. I v ročníku 1967 budou v časopise nadále vycházet „Důvěrné hovory“, besedy se sexuology. Předplatné na čtvrt roku je 9,75 Kčs.

repertoár malé scény

Vydává ministerstvo školství a kultury v nakladatelství Orbis, n. p. Redakce Repertoáru malé scény a Amatérské scény: Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Pavel Bošek, Marie Vašínková. Grafická úprava: Valdemar Ungermann. — Technická redaktorka: Jana Zubíková. Redakční kruh: V. Barta, V. Bartůněk, J. Bodlákova, J. Černý, M. Kovářík, J. Podaný, J. Škvorecký, J. Vedral, I. Verner, I. Vyskočil. Adresa redakce: Praha 1, Vinohradská 3; telefon 221054. Tiskne Knihitisk, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13. Rozšiřuje PNS, objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, ústřední expedice tisku, Jindřichská 14, Praha 1. Vychází měsíčně; cena výtisku 2,50 Kčs. Toto číslo bylo odevzdáno tiskárně 16. ledna 1967.

© Orbis, 1966 — F-10*70057

Právo k provozování uveřejněných textů zadává Československé divadelní a literární jednotelství, Praha 2, Vyšehradská 28; autorská práva autorů hudebních skladeb chrání Ochranný svaz autorský, Praha 6, Čs. armády 20

VRATISLAV BLAŽEK

píše především pěkné komedie; chápajícím divákům je z nich smutno. Je autorem filmových scénářů *Starců na chmelu* a *Dámy na kolejích*. Ještě otevřeněji a přesněji se vyjadřuje na různých besedách, zejména na těch televizních o chmelu. K tanečním textům se dostal jaksí mimochodem, ale dělá je výborně. Nejlepší byli „Milenci v texaskách“, dnes je nejpopulárnější „Lékořice“.

Alena Vostrá:
Na koho to slovo padne
Inscenace Činoherního klubu
Foto Sochůrek

rimS

2